

בְּסֵתֶר רַעַם אֲבַחֲנֶךָ עַל מִי מְרִיבָה סֵלָה: ט שְׁמַע עַמִּי וְאֶעֱיֶדְהָ בְּךָ יִשְׂרָאֵל אִם

— זוהר תהלים —

אומרים: מה טיבם של שני ארונות האלו? ומשיבים להם: קים זה מה שכתוב בזה. קי"ם ודאי, זהו שכתוב (משלי י) וצדיק יסוד עולם, הוא הקיום של העולם.

אורז"תא - שמה דקודשא ברוף הוא וצריף לכבדה כראוי

שְׁמַע עַמִּי וְאֶעֱיֶדְהָ בְּךָ וְגו' (פא, ט): [זוהר
 ח"ב פ' ט' משפטים (דף קכ"ד)] דבר אחר
 ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו - רבי
 יהודה פתח, (תהלים פא) שְׁמַע עַמִּי וְאֶעֱיֶדְהָ
 בְּךָ וְגו', לא יהיה בך אל זר וגו'. אנכי ה'
 אלהיך המעלה מארץ מצרים וגו'.
 הפסוקים הללו אמרם דוד ברוח הקדוש,
 ויש להתבונן בהם. שְׁמַע עַמִּי - בכמה
 מקומות הזהירה התורה את האדם, בכמה
 מקומות מזהיר הקדוש ברוף הוא את
 האדם, והכל לתועלת האדם כדי שישמר
 את מצוות התורה. שְׁכַל מִי שִׁישְׁמַר אֶת
 מִצְוֹת הַתּוֹרָה וּמִשְׁתַּדֵּל בָּהּ, כְּמִי
 שִׁמְשַׁתְּדֵל בַּשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. שְׁשִׁנּוּ, כָּל
 הַתּוֹרָה הִיא שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וּמִי שִׁמְשַׁתְּדֵל בָּהּ כְּמִי שִׁמְשַׁתְּדֵל בַּשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ, מִשׁוּם שֶׁכָּל הַתּוֹרָה הִיא שֵׁם קָדוֹשׁ
 אֶחָד, שֵׁם עֲלִיּוֹן, שֵׁם שְׁפוֹלֵל אֶת כָּל
 הַשְּׁמֹת, וּמִי שִׁגִּירָע מִמֶּנָּה אוֹת אַחַת כְּאֵלוֹ
 עָשָׂה פָגַם בַּשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. שְׁשִׁנּוּ, וְשֵׁם
 אֱלֹהִים אַחֲרֵים לֹא תִזְכְּרוּ - לֹא תוֹסִיף עַל
 הַתּוֹרָה וְלֹא תִגְרַע מִמֶּנָּה. רַבִּי חֵיִיא אָמַר,
 וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵים - זֶה מִי שִׁמְתַעֲסֵק
 בַּסְּפָרִים אַחֲרֵים שֶׁאֵינָם מִצַּד הַתּוֹרָה. לֹא
 יִשְׁמַע עַל פִּיךָ - שְׁאִסוּר אִפְלוֹ לְהִזְכִּירם

ההיא שנקראת כל, ועל פן נקרא יוסף
 כלכל, שכתוב (בראשית מז) ויכלכל יוסף,
 ונקרא יסוד עולם. משה ואהרן הם שני
 כרובים, שנשמע הקול שלמעלה
 מביניהם, ועל פן נתנה תורה על ידיהם.
 זהו שכתוב (שמות כה) ונועדתי לך שם
 ודברתי אתך וגומר. והם שני הכרובים
 שלמעלה, הם נצח והוד, והם שני תומכי
 הגוף. כמו כן יש לה לגבירה למטה שני
 כרובים תחתיה, שיונקים ממנה, והם
 עליונים ודאי, על ארון העדות, שנקרא
 צדק ארון העדות. ומי העדות? זה יוסף,
 זהו שכתוב (תהלים פא) עדות ביהוסף שמו.
 ונקרא תורה שבכתב, והארון הזה תורה
 שבעל פה.

בא וראה, כל אותם אבות עליונים
 שאחוזים למעלה, כלם רמוזים
 בתורה שבכתב, תורת ה', ודוד שהוא
 אחוז בביתא, שהיא תורה שבעל פה,
 רמוז בדברי קבלה, ומשום כך נקראת
 קבלה, שמקבלת אור מתורה שבכתב,
 שנקרא צדיק, ונקרא יוסף, ונקראת כל.
 ואותם שני הכרובים העליונים עומדים על
 אותו ארון העדות. זהו שכתוב והנצח
 וההוד כי כל בשמים ובארץ, וזהו סיום
 של השמים, ומזוג לארץ הזו. וכך הוא,
 שכל מה שבא הקדוש ברוף הוא - בא
 כנגדו למטה. ויוסף נקרא עדות, זהו
 שכתוב עדות ביהוסף שמו, ועל פן שמו
 של יוסף שלם בכל, למעלה ולמטה. ועל
 זה שנינו, ארון של יוסף וארון השכינה
 היו הולכים יחד במדבר, וכל העולם היו

תִּשְׁמַע לִי: י לא יִהְיֶה בְךָ אֵל זֶר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֵר: יא אֲנֹכִי יְהוָה: יב
 אֱלֹהֶיךָ תִּשְׁמַע לִי מֵאֲרִץ מִצְרַיִם הִרְחֵב פִּיךָ וְאִמְלֵאֲהוּ: יג וְלֹא שָׁמַע עִמִּי
 לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִי: יד וְאִשְׁלַחְהוּ בִּשְׂרִירוֹת לִבָּם יִלְכוּ בְּמִוְעֵצוֹתֵיהֶם:
 יו לֹא עִמִּי שָׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי יְהִלְכוּ: יז בְּמַעַט אוֹיְבֵיהֶם אֲבַנִּיעַ וְעַל צָרֵיהֶם

זוהר תהלים

ועל זה, ונשא חטאו. אבל ונגב שם ה' מות יומת. אמר רבי יהודה, אם כך, למה ונשא חטאו? ונסלח חטאו היה צריך להיות! (אלא) אמר לו, כמו שאמר אלהי, כמו שבארנו סתם, ולא פרש. רבי חייא אמר, כי יקלל אלהיו סתם, ולא פרש, וזה ודאי ונשא חטאו. אבל ונגב שם ה' מות יומת, שהרי כאן תלויה אמונת הכל, ואין לו רשות לטען עליו כלל.

אמר רבי יוסי, כך זה ודאי, שהרי השם הזה הנו אמונת העליונים והתחתונים, ועל זה עומדים כל העולמות, באות זעירה אחת תלויים אלף אלפים ורבוא רבבות עולמות של תשוקות, ועל זה שנינו, האותיות הללו קשורות אלו באלו, וכמה אלף רבבות עליונים (עולמות) תלויים בכל אות ואות, ועולות ונקשרות באמונה (בגלוי), ונסתר בהם מה שלא השיגו העליונים והתחתונים, התורה תלויה בהם, העולם הזה והעולם הבא, הוא וישמו אחד. ועל כן כתוב, (תהלים לט) אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני. וכתוב, (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך.

לא יִהְיֶה בְךָ אֵל זֶר - שלא תהא נוח לכעס לא יִהְיֶה בְךָ אֵל זֶר (פא, ט): זוהר חדש פ' נח (דף כ"ז).

וללמד מהם טעם, כל שפן על התורה.

שלא יכניס אדם את היצר הרע לתוכו. שכל מי שבא להתחבר עמו אל זר שרוי בתוכו שהרי כשמתחבר בו אדם מייד בא לעבר על דברי תורה ובא לעבר על אמונת השם הקדוש

שָׁמַע עִמִּי וְאֶעֱדָה בְךָ וְגו' (פא, ט): זוהר ח"ג פ' אמור (דף ק"א).

יקלל אלהיו ונשא חטאו. רבי יצחק פתח, (תהלים פא) שָׁמַע עִמִּי וְאֶעֱדָה בְךָ יִשְׂרָאֵל אִם תִּשְׁמַע לִי לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זֶר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֵר. כִּי־כֵן שְׁכָתוֹב לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זֶר, מֵה זֶה וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֵר? אֵלָּא לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זֶר, שְׁלֵא יִכְנִיס אָדָם אֶת הַיֵּצֵר הָרַע לְתוֹכוֹ. שְׁכָל מִי שֶׁבָּא לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ, אֵל זֶר שְׂרוּי בְּתוֹכוֹ, שֶׁהָרִי כְּשֶׁמֶתְחַבֵּר בּוֹ אָדָם, מִיִּד בָּא לְעֵבֶר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה, וּבָא לְעֵבֶר עַל אֲמוֹנַת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, וּבָא אַחֵר כִּךָ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְאֱלִילִים אַחֵרִים, וְעַל זֶה כְּתוֹב לֹא יִהְיֶה בְךָ אֵל זֶר. כִּי־כֵן שְׁלֵא יִהְיֶה בְךָ אֵל זֶר, לֹא תִבָּא לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְאֱלִילִים אַחֵרִים וְלְעֵבֶר עַל אֲמוֹנַת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֵר, וְזוֹהִי אֲמוֹנָה רְעָה שֶׁל הָאָדָם. וְעַל זֶה, כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵיו, שְׂיִכּוֹל לְטַעַן שֶׁהוּא קָלַל אֶת אוֹתוֹ אֵל זֶר, יֵצֵר הָרַע שֶׁלְּפַעֲמִים שׁוֹרֵה עָלָיו, וְאָנוּ אֵינָנוּ יוֹדְעִים אִם דְּבָרָיו אֲמַת אוֹ לֹא.

אָשִׁיב יָדַי: מִן מְשֻׁנְאֵי יְהוֹנָדָב יִבְחָשׁוּ לִּי וַיְהִי עִתָּם לְעוֹלָם: י וַיֵּאבִּילָהּוּ
מִחֲלָב חֲמָה וּמִצּוֹר דְּבַשׁ אֲשֶׁבִיעֶדָּ:

— זוהר תהלים —

אַבְל בְּדַבְרִים אַחֲרִים אָסוּר לִּי לְכַעַס.
וְהִרְבַּ אֲצַל תְּלִמִיד, כְּדֵי שְׂיֵהָא מְצוּי
בְּכַבּוּדוֹ וּבְמוֹרָאוֹ - מִתֵּר. וְאֲצַל שְׂאָר הָעַם,
לְמַעַן יִהְיֶה מוֹרְאוֹ עֲלֵיהֶם לְשֵׁם שְׁמַיִם -
מִתֵּר. וְשְׂאָר אַנְשֵׁים אָסוּר, שְׂאִין כְּעִסְנוֹתָם
לִירְאָת שְׁמַיִם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִדַּת
הַצַּדִּיק - קָשָׁה לְכַעַס, וְנוֹחַ לְרַצּוֹת. וְזוֹ
הַמִּדָּה גְּדוּלָּה מְכֻלָּן. וּבָא הַכְּתוּב לְהוֹרוֹת,
אַלֶּה תוֹלְדֵת נֹחַ - נֹחַ בְּדַעְתּוֹ, נֹחַ
בְּדַבּוּרוֹ, נֹחַ בְּמַהֲלָכוֹ. וּמִי עוֹשֶׂה זֶה?
אִישׁ צַדִּיק. וּכְשִׁמַּת, אֹמְרִים עָלָיו: אִי
עָנּוּ, אִי חָסִיד. תְּמִים הָיָה בְּדַרְתּוֹ, וְלָמָּה
יִזְכֶּה? אֵת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ, לְמַעַלָּה
עַל כָּל הַמַּעֲלוֹת.

אַלְכֶסְנֵדְרָאֵי פְתַח, (תהלים פא) לֹא יִהְיֶה בְּךָ
אַל זֶר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכֵר. לֹא יִהְיֶה
בְּךָ אֵל זֶר - זֶה יֵצֵר הָרַע. וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
לְאֵל נֹכֵר - שְׂלֹא תִבְעַל אַרְמִית. רַבִּי
אֲלֶעָזָר אֹמֵר, לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֵל זֶר - שְׂלֹא
תִהְיֶה נֹחַ לְכַעַס. שְׁכַל הַכּוֹעֵס, כְּאֵלוֹ עוֹבֵד
עֲבוֹדַת אֱלִילִים. שְׂאֵמַר רַבִּי עֲקִיבָא, כְּךָ
הוּא דְרַכּוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע: הַיּוֹם אֹמֵר לְךָ
עֲשֵׂה כְךָ, וְלִמְחַר אֹמֵר לְךָ עֲבֹד עֲבוֹדָה
זָרָה, וְהוֹלֵךְ וְעוֹבֵד. הוּא הָיָה אֹמֵר, כַּעַס
תְּלִמִיד חָכֵם גְּדוּל מְכֻלָּן. בְּמָה דַבְרִים
אֹמְרִים? בְּדַבְרִים שֶׁהֵם כֹּנְגֵד הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שְׂאֵמְרָה תוֹרָה (משלי כא) אִין
חֲכָמָה וְאִין תְּבוּנָה וְאִין עֲצָה לְנַגְדֵי ה'.

פב א מזמור לאסף אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים יִשְׁפֹּט: ^{הַתְּהִלָּה הַזֹּאת} ב עד מתי תִּשְׁפֹּטוּ עוֹל וּפְנֵי רִשְׁעִים תִּשְׁאוּ סֵלָה: ג שִׁפְטוּ דָל וְיִתּוֹם עֵינֵי וְרֵשׁ הַצְּדִיקִים: ד פִּלְטוּ דָל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רִשְׁעִים הַצִּילוּ: ה לֹא יִדְעוּ וְלֹא יִבְנִינוּ בַחֲשֵׁכָה וְתִתְּלָכּוּ יַמּוּטוּ פֶל מוֹסְדֵי אָרֶץ: ו אֲנִי אִמְרָתִי אֱלֹהִים ^{הַתְּהִלָּה הַזֹּאת} אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיּוֹן בְּלִבְכֶם: ז אֲכַן כְּאֶדָם תִּמּוֹתוֹן וּכְאֶחָד הַשָּׂרִים תִּפְלוּ: ח קוֹמָה אֱלֹהִים ^{הַתְּהִלָּה הַזֹּאת} שִׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי אַתָּה תִּנְחַל בְּכָל הַגּוֹיִם:

— שִׁמוּשׁ תֵּהִלִּים —

להצליח בשליחותך

אלהים נצב (פב, א): [שימוש תהלים לפרק פב] אם שלחך איש בשליחות אמור בדרך ואתה תחזור מהרה ותצליח בשליחותך.

— זוהר תהלים —

חטא העגל חזר לקדמותו - לטמאה ולמנות לכל

אֲנִי אִמְרָתִי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי (פב, ז): [זוהר ח"ב פ' פקודי (דף רל"א):] וְרוּחַ הַטְּמָאָה שְׁתַּמִּיד נִמְצָאת בַּמִּדְבָּר, מְצָאָה מְקוֹם בְּאוֹתוֹ זְמַן לְהִתְחַזֵּק בּוֹ. וְמֵה שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל טְהוֹרִים מְאוֹתָהּ זֶהְמָה רְאוּשָׁנָה שֶׁהִטִּיל בְּעוֹלָם וְגָרַם מוֹת לְכָל - כְּשֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי גָּרַם לָהֶם כְּמוֹ מִקְדָּם לְטִמְאָה אוֹתָם וְלִהְתַּגַּבֵּר עֲלֵיהֶם, וְגָרַם מוֹת לָהֶם וְלְכָל הָעוֹלָם וְלְדוֹרוֹתֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים פב) אֲנִי אִמְרָתִי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי. אֲכַן כְּאֶדָם תִּמּוֹתוֹן וּבְנֵי. וּמִשׁוּם כִּי אֶהְרֵן חֲזוֹר אַחֵר כִּי לְהִטְהָר בְּסוּד הָאֲמוּנָה הַעֲלִיּוֹנָה בְּאוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים קְדוּשִׁים, וְאַחַר כִּי לְהִטְהָר בְּעִגְלָה.

אֲכַן כְּאֶדָם תִּמּוֹתוֹן - מִיִּתְּנוּ שֶׁל אָדָם מוֹרֵי־דָתוֹ לְעִפְרָה כְּדֵי שִׁמְיָחָה אוֹתוֹ יִצַּר הָרַע שְׁבַתוֹכּוֹ

אֲכַן כְּאֶדָם תִּמּוֹתוֹן וּבְנֵי (פב, ז): [זוהר ח"ב פ' שלח לך (דף קס"ב):] חֲזוֹר לְפָנַי אוֹתָם

עַד מְתֵי תִשְׁפֹּטוּ עוֹל וּבְנֵי (פב, ז): [זוהר ח"ב (דף ק"ז):] זוהר תורה] וְכָל דִּין שֶׁלֹּא דִין אֱמֶת לְאֱמֶתוֹ, זֶהוּ כְּאֵלוֹ הַשְּׁלִיט אֶת סַמְא"ל בְּעוֹלָם. (דניאל ח) וְתִשְׁלַךְ אֶת אֶרְצָה, וְהַפִּיל עִמָּה אֶת הַשְּׂכִינָה, וְיָקִים אֶת גִּיהֵנִם, בַּת הַזּוּג שֶׁל סַמְא"ל עִם סַמְא"ל. בְּמִקּוֹם שֶׁל דִּין הָאֱמֶת יָקִים שְׁפַת שְׁקֵר. דִּין אֱמֶת - עֲמוּד הָאֲמִצְעֵי. שְׁפַת שְׁקֵר - גִּיהֵנִם וְסַמְא"ל. וּמִשׁוּם כִּי, כְּשֶׁדִּין דִּין, גִּיהֵנִם פְּתוּחָה לְפָנָיו מִשְׁמָאלוֹ, בַּת זוּגוֹ שֶׁל סַמְא"ל. וְחָרַב עַל צְנָאוֹ, מִלְּאֵךְ הַמְּנוֹת. סַמְא"ל מְאַחֲרֵיו מַעַל צְנָאוֹ, וְגַן עֵדֶן פְּתוּחָה לִימִינוֹ, וְעַץ הַחַיִּים פְּתוּחָה לְפָנָיו עַל רֵאשׁוֹ. אִם דִּין דִּין שְׁקֵר, שׁוֹלֵט עֲלָיו מִלְּאֵךְ הַמְּנוֹת וְשׁוֹחֵט אוֹתוֹ, וְאַחַר כִּי שׁוֹרֵף אוֹתוֹ בְּגִיהֵנִם. וְאִם דִּין דִּין אֱמֶת, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִכְנִיסוֹ לְגַן עֵדֶן וּמִטְעִים אוֹתוֹ מִעַץ הַחַיִּים, שְׁכָתוּב עֲלָיו (בראשית ג) וְלָקַח גַּם מִעַץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחָי לְעֹלָם. שְׁנַבְרָא בַתוֹרָה, שְׁבַע נְאֻמֵּי (מְשָׁלִי ג) עַץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ

— — — — — תהלים — — — — —

בְּעֲלֵי מִקְרָא, וּמִצְאוּ שְׁהִיּוּ אוֹמְרִים, (שם פב)
 אֲנִי אֲמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֲלִיּוֹן כְּלַכֶּם.
 אֲנִי אֲמַרְתִּי, בְּשַׁעַה שְׁהִקְדַּמְתֶּם עֲשִׂיהַ
 לְשִׁמְיעָה, שְׁהֲרִי אֱלֹהִים אַתֶּם וְגו'. כִּיּוֹן
 שְׁנַמְשַׁכְתֶּם אַחַר יִצְרַח הָרַע - אֲכַן כְּאָדָם
 תִּמּוֹתוֹן וְגו'. מֵה מִיתְתוּ שֶׁל אָדָם מוֹרִידְתוּ
 לְעַפְר כְּדִי שִׁימְחָה אוֹתוּ יִצְרַח הָרַע שְׁבְתוּכוּ,
 וְאוֹתוּ יִצְרַח הָרַע הוּא שְׁמַת וְנִתְעַכַּל בְּתוּכוּ.

יז לחודש

פג א שיר מזמור לאסף: ב אלהים ^{תהלתו} אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל: ג כי הנה אויביך יהמיון ומשנאוך נשאו ראש: ד על עמך יערימו סוד ויתעצו על צפוניך: ה אמרו לבו ונבחרים מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד: ו כי נועצו לב יחדו עליך ברית יברתו: ז אהלי אדם וישמעאלים מואב וחגרים: ח גבל ועמון ועמלק פלשת עם ישבי צור: ט גם אשור גלגה עמם היו זרוע לבני לוט סלח: י עשה להם כמדון כסיסרא כבין בנחל קישון: יא נשמדו בעין דאר היו דמן לאדמה: יב שיתמו נדיבמו פערב וכזאב וכזבח וכצלמנע כל נסיכמו: יג אשר אמרו נירשה לנו את נאות אלהים ^{תהלתו}: יד אלהי ^{תהלתו} שיתמו כגלגל בקש לפני רוח: טו פאש תבער יער ובלהבה תלהט הרים: טז בן תרדפם בסערך ובסופתך תבחלם: יז מלא פניהם קלון ויבקשו שמך יהוה ^{תהלתו}:

— שִׁמוֹשׁ תְּהִלִּים —

למלחמה

אלהים אל דמי לך (פג, ב): [שימוש תהלים לפרק פג] למלחמה כתוב אותו ותלהו עליך ולא ינצחוך ואם ינצחוך לא יעשו בך שום רעה.

— זוהר תהלים —

שכתוב (שמות טו) 'מינך ה' נאדרי בכח 'מינך ה' תרעץ אויב. ובא וראה, בשעה שהתחברו כל אותם המלכים להלחם בקרב על אברהם, התעצו להעבירו מן העולם, וכיון ששלטו בלוט בן אחיו של אברהם, מיד הלכו, שכתוב ויקחו את לוט ואת רכשו בן אחי אברם וילכו. מה הטעם? משום שדמותו של לוט היתה דומה לאברהם, ומשום כך וילכו, שכל אותו הקרב היה בשבילו. מה הטעם? משום שאברהם היה מוציא את בני העולם מעבודה זרה ומכניס אותם לעבודת הקדוש ברוך הוא. ועוד, הקדוש ברוך הוא העיר אותם בעולם כדי לגדל את שמו של אברהם בעולם ולקרב אותו

אברהם אבינו היה מוציא את בני העולם מעבודה זרה ומכניס אותם לעבודת הקב"ה

אלהים אף דמי לך וגו' (פג, ב): [זוהר ח"א פ' לך לך (ד' 19):] פתח ואמר, (תהלים

פג) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל. זו היא ההתעוררות של מטה כדי לשלט. אמר דוד, אלהים אל דמי לך, להעיר אל העליון ולהתחבר אל הימין. מה הטעם? משום (שם) כי הנה אויביך יהמיון וגו'. [וכתוב] כי נועצו לב יחדו עליך ברית יברתו. ומשום כך, אלהים אל דמי לך להעיר כלפי מעלה, שהרי אז מתעורר הימין וקושר אותה עמה. וכאשר נקשרת בימין, אז נשברים השונאים,

יח יבִּשׁוּ וַיִּבְהֲלוּ עָדֵי עַד וַיַּחֲפְרוּ וַיֹּאבְדוּ: יט וַיִּדְעוּ כִּי אַתָּה שְׁמֶךָ יְהוָה
לְבַדְּךָ עֲלִיּוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ:

זוהר תהלים

זה יאמר לה' אני - זה חננניה. וזה יקרא בשם יעקב - זה מישאל. וזה יכתב ידו לה' ובשם ישראל יכנה - זה עזריה. באותה שעה כנס הקדוש ברוך הוא את הפמליא שלו, ואמר להם: באיזה דבור מאותם הדבורים שאמרו אלה השלשה אציל אותם? פתחו ואמרו, (תהלים סג) וידעו כי אתה שמך ה' לבדך עליון על כל הארץ.

באותה שעה אמר הקדוש ברוך הוא לכסא: כסא שלי, באיזה דבור

מאותם הדבורים אציל את אותם הצדיקים? אמר לו: באותו הדבור שכלם צחקו עליו אציל אותם, לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו. כמו שעמד יעקב אצל אברהם באש, יקום עכשו אצל אלה. זהו שכתוב, כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב וגו'. מהבושה של הליצנות. שנינו, כל אותם שצחקו מהדבור הזה, נשרפו באותה אש, והרג אותם שביב של אש. מה הציל את אלה? על שהיו מתפללים לפני הקדוש ברוך הוא ומיחדים שמו פראוי, ועל שמיחדים שמו פראוי, נצלו מאותה אש יוקדת.

לעבודתו. וסוד הדבר - פיון שאברהם התעורר לרדף אחריהם, אז אלהים אל דמי לך, עד שהכל נקשר לאברהם. וכשהכל נקשר לאברהם, אז נשברו כל המלכים מלפניו, כמו שאמרנו, שכתוב ימינך ה' תרעץ אויב וגו'.

מה הציל את אלה? על שהיו מתפללים לפני הקדוש ברוך הוא ומיחדים שמו פראוי ועל שמיחדים שמו פראוי נצלו מאותה אש יוקדת

וידעו כי אתה שמך ה' וגו' (פג, יט): [זוהר ח"ג פ' אחרי מות (דף ט"ז)] אלא כך שנינו, בשעה הזו שנכתפו לפל באש, כל אחד הרים קולו ואמר אל כל אותם עמים ומלכים ושרים. חנניה אמר, (תהלים קיח) ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם ה' לי בעזרי ואני אראה כשנאי טוב לחסות בה' וגו'. מישאל פתח ואמר, (ירמיה ל) ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' וגו' כי אתך אני נאם ה' להושיעך כי אעשה וגו'. באותה שעה ששמעו כלם את שם יעקב, תמהו וצחקו בליצנות. עזריה פתח ואמר, (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. זהו שכתוב, (ישעיה מד) זה יאמר לה' אני וגו'.

פד א לְמַנְצַח עַל הַגִּתִּית לְבַנֵּי קִרְחַ מְזֻמֹּר: ב מַה יְדִידוֹת מְשַׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה
צְבָאוֹת: ג נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת יְהוָה לְבִי
וּבְשָׂרִי יִרְנְנוּ אֵל אֵל חַי: ד גַּם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית וְדָרוֹר קֵן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה

שִׁמוֹשׁ תְּהִלִּים

לְמִי שְׂרוּהָ גּוֹפֵי מְרוֹב חֲלוּי

מה ידידות משכנותיך (פד, ב): [שימוש תהלים לפרק פד] למי שרווח גופו מרוב חליו. 'אמר אותה על קדרה חדשה מלאה מים שלא ראו שמש ושפוך עליו ויעיל בעז"ה. ושם שלו הוא א"ב. א' מן "צבאות, ב' מן "בך.

זוהר תהלים

הגוף משתוקק לחצרות ה' שמושם הוא נלקח
נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' וגו'
מְשׁוֹם כֶּךָ נִסְעוּ לְמַדְבָּר מִהֶעֱנַג שֶׁל יְרִיחוֹ.
זֶהוּ שִׁפְתוֹב (שׁוֹפְטִים א) וּבְנֵי קִינֵי חִתָּן מֹשֶׁה
עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים וְגו'.

גם צפור מצאה בית - אלו רוחות הצדיקים
גַּם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית - אֵלוֹ רוּחוֹת הַצְּדִיקִים
גַּם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית וְגו' (פד, ד): [זוהר ח"ג
פ' בלק (ד קצ"א):] וַיֵּרָא בָּלֶק וְגו'. רַבִּי
אֶלְעָזָר אָמַר, וַדָּאֵי מַה שְּׁאָמַר רַבִּי חֲיִיא,
דְּבַר נִסְתָּר הָיָה. אֲבָל כְּתוּב, (תהלים פד) גַּם
צְפוֹר מְצָאָה בֵּית וְדָרוֹר קֵן לָהּ וְגו'. וְכִי דָוִד
הִמְלִיךְ עַל צְפוֹר בְּעוֹלָם הָיָה אוֹמֵר דְּבַר
זֶה? אֵלָּא כְּמוֹ שֶׁשְּׁנִינּוּ כַּמָּה חֲבִיבוֹת
הַנְּשָׁמוֹת לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אִם
תֹּאמַר כָּל נְשָׁמוֹת הָעוֹלָם - לֹא כֶּךָ! אֵלָּא
אוֹתָן נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים שֶׁשָּׂם מְדוּרָן אִתּוֹ,
מְדוּרֵיהֶן לְמַעַלָּה וּמְדוּרֵיהֶן לְמַטָּה, וְכָךְ
נֶאֱמַר. גַּם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית - אֵלוֹ רוּחוֹת
הַצְּדִיקִים. שְׁנִינּוּ, שֶׁלֹּשׁ חוֹמוֹת הֵן לְגַן עֵדֵן,
וּבֵין כָּל אַחַת וְאַחַת כַּמָּה רוּחוֹת וּנְשָׁמוֹת
מְטִילוֹת שָׁם וְנִהְיֹת מְרִיחַ שֶׁל עֲנוּגֵי
הַצְּדִיקִים שֶׁבְּפָנָי, אִף עַל גֵּב שֶׁלֹּא זָכוּ
לְהַכְּנִס. אֲבָל עֲנוּג רוּחוֹת הַצְּדִיקִים
שֶׁבְּפָנָי - (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים
וְגו'. וְיָמִים רְשׁוּמִים יֵשׁ בְּשָׁנָה, וְהֵם יָמֵי

תורה לא צריכה תפנוקים ולא סחורה אלא
לעמל בה יומם ולילה

גַּם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית וְגו' (פד, ד): [זוהר
ויקרא פ' ויקרא (ד ק"ט):] פְּתַח וְאָמַר,
(שמואל א טו) וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל אֶל הַקִּינֵי. מִי הוּא
הַקִּינֵי? אֵלוֹ בְּנֵי יִתְרוֹ, חָמִיו שֶׁל מֹשֶׁה,
שֶׁעָשׂוּ קֵן בְּמַדְבָּר כְּמוֹ הַדָּרוֹר הַזֶּה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פב) וְדָרוֹר קֵן לָהּ, כְּדֵי לְלַמֵּד
תוֹרָה. שְׂתוֹרָה לֹא צְרִיכָה תְּפִנוּקִים וְלֹא
סְחוֹרָה, אֵלָּא לְעַמֵּל בָּהּ יוֹמָם וְלֵילָה.

— זהו זה תהלים —

ובימים רשומים, שלש פעמים בשנה, הקדוש ברוך הוא רוצה להשתעשע באותם הצדיקים, ומראה להם היכל טמיר גנוז שלא יודעים ולא מכירים אותו כל הצדיקים ששם. אשר שתה אפרחיה את מזבחותיה - אלו אותם צדיקים שנתקנו בכנים קדושים, שזכו לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה בעולם הזה. ואלו נקראים שני מזבחות. מתעטרים לפני המלך הקדוש, שהרי זכות בנייהם בעולם הזה מגנה עליהם, ומעטרים אותם שם. מי הרוח שזוכה לכל זה? זו ששתה אפרחיה, ללמד למזבחותיה וגו'. מפאן והלאה אמר דברך, שהרי בלי בושא אני נראה שם.

פתח כמקדם רבי אלעזר ואמר, גם צפור מצאה בית - זה יתרו. ודרור קן לה - זה בניו שהיו בלשפת הגזית מלמדים תורה וחותכים דברי תורה בפיהם. מה זה מצאה בית? אלא בהתחלה לקחו וחנו במדבר, לקחו מענג מדן ומהמתיקות ששם וחנו במדבר. כיון שראה הקדוש ברוך הוא שפסופם היה על התורה, משך אותם משם והכניסם ללשפת הגזית. ודרור קן לה - הכל אחד. צפור דרור הכל הוא אחד. (שופטים ד) חבר הקיני. (שמואל אטו) ויאמר שאול אל הקיני וגו'.

ארץ ישראל נמשלת פלידת אדם בכל הבחינות ומבאר באריכות

גם צפור מצאה בית וגו' (פד, ד): [זוהר חדש שיר השירים, מדרש הנעלם (דף עה.ט)] פתח רבי יהושע ואמר, (תהלים פד) גם צפור מצאה בית ודרור קן לה אשר שתה

ניסן וימי תשרי, שאותן רוחות משוטטות ופוקדות מקום שצריך. ואף על גב שפעמים רבות משוטטות, אבל ימים אלו רשומים הם ונראים על גבי חומות הגנה, כל אחת ואחת כמראה צפרים מצפצפות בכל בקר ובקר.

ואותו צפצוף שבח הקדוש ברוך הוא, ותפלה על חיי בני אדם של העולם. משום שאותם ימים כל ישראל מתעסקים במצוות, ובמצוות רבון העולם. ואז בשמחה נראות צפרים מצפצפות, ועל גבי החומות של גן עדן מצפצפות משבחות ומודות ומתפללות על חיי העולם הזה. אמר רבי שמעון, אלעזר, ודאי יפה אמרת שודאי אותן רוחות שם. אבל מה תאמר על ודרור קן לה? אמר, כך למדתי, זוהי נשמה קדושה שעולה למעלה, ועולה למקום טמיר וגנוז שעין לא ראתה אלהים זולתך וגו'. אמר רבי שמעון, אלעזר, ודאי יפה אמרת ויפה הוא, אבל כל זה בגן עדן שלמטה הוא, וכמו שאמרת הוא וכך זה ודאי. גם צפור מצאה בית - אלו רוחות קדושות שזכו להכנס ולצאת אחר כך, משום שמשוטטות ונראות כמראה צפרים, ואלו רוחות מצאה בית. ודאי שלכל אחת ואחת יש להן מדורים ידועים בפנים.

ועם כל זה, כלם נכונים מחפת חבריהם. אלו שיש להם דרור וחרות מהכל.

והקדוש ברוך הוא מראה להם היכל טמיר גנוז אחד שעין לא ראתה אלהים זולתך, ואותו היכל נקרא קן צפור, ומשם מתעטרים עטרות למשיח לעתיד לבא.

זוהר תהלים

זרוע שמאל. וזה הגיהנם. מאותה פסלת של השלג. והוא לענש של הנשמות של הרשעים.

הראש נתתקן בשמים. והיה העולם בלי ראש, עד שנבנה בית המקדש. כשהוקם המשכן, הוקם בראש. הפה של כל העולם, שהתתקן בראש, סיני. והוא רשם את הפה הזה תוך המים, מהברור של השלג. הירכים וכל שאר האיברים, בכל שאר הארץ. וכשם שלאשה יש צירים וחבלים בשעת הלדה, כן כשבקש הקדוש ברוך הוא להוציא הארץ לאור העולם, היו המים עולים ויורדים, יעלו הרים ירדו בקעות. מה עשה הקדוש ברוך הוא? הוציא מן הקרקע רעמים וזועות, ונסו המים. זהו שכתוב (תהלים קד) מן גערתך ינוסון מן קול רעמך יתפזון. ויצאה הארץ, ונשארה נמוכה ומלכלכת, כולד הזה שיוצא נמוך כמות ומלכלך מהלדה.

וכשם שמפעפעין את הולד עד שיתעורר, ונתנים אש ונר לגבו לחמו, ומראה להאיר - כך עשה הקדוש ברוך הוא בארץ, כשיצאה מתוך המים. והכל בפסוק אחד. זהו שכתוב (שם עז) קול רעמך בגלגל האירו ברקים תבל, מיד - רגזה ותרעש הארץ. עד כאן נסתם הפה, עד שבאו ישראל, והפה נפתח בראשו בשמים, וזה סיני שנתנה בו התורה, ושם נתתקן הדבור. וכשנכנסו לארץ ישראל, נסתם הפתוח, ונפתח הסתום. נסתם הפה - שלא היה בו הדבור (משנחלק משה). הפך מן האדם. נפתח הטבור - בית המקדש. ומשם אוכל מה שאמו אוכלת, ושוחת

אפרחיה את מזבחותרך ה' צבאות מלכי ואלהי. גם צפור - שם שנינו, עשה הקדוש ברוך הוא בארץ אתרים ומקומות קדושים יותר עליונים משאר מקומות הישוב. והכל כמו יצירת האדם. שהקדוש ברוך הוא בחר אותו הזרע ומנפץ אותו, כמו זה שמברר ומנפץ חטים, תכן לחוד וקש לחוד, עד שמברר את החטים על מקומם. כך נטל הקדוש ברוך הוא שלג מתחת פסא כבודו, ואותו השלג מתחמם בכמה גונים, והטיל אותו בתוך המים של האשה. מכאן שאשה לא מתעברת עד שתשפך מים, ובאותם המים מטיל הזכר שלג, זהו הזרע שהוא מחבר יחד, יותר מאותו של האשה, כמו שהשלג כנגד המים. לאחר שהטיל אותו הקדוש ברוך הוא לתוך המים, בבר אותו ונפץ אותו, ועשה בהתחלה טבור, שהיא נקדה אחת מתוך הבחירה של השלג, ואותו טבור הוא נקדה של ציון.

ומשם התפשטו ארבעה חוטים לארבעה צדדים של העולם - מזרח ומערב צפון ודרום. מאותו החוט שנמשך מצד המזרח, ממנו נעשה גוף. מתחיל במזרח, ומסים במערב. הגוף הוא ארץ ישראל. נרשם באותיות אדני. אדון ורבון כל העולם. מאותו החוט שנמשך מצד הדרום, שהוא הברור של כל השלג ותקפו, ממנו נעשתה זרוע ימין, והוא בחירת הענג. וזה גן עדן שנכנס בו אדם הראשון, והוא לענג הנשמות, וזה טמיר וגנוז, הימין של כל העולם. מאותו החוט שנמשך מצד הצפון, ממנו נעשית ונבראת

— זוהר תהלים —

האור מאיר וצח, והכל נהנים ממנו. וכל זמן שהפתילה נעדרת והשמן חסר מן הפתילה, האור נסתלק, ואין מי שיודע באותו האור כלום. כף, כל זמן שישראל היו מתקנים ומסרגלים כפתילה זו, אור של מעלה היתה דולקת עליהם, ואומרת שירה, ואינו משתכף לעולם, כדגמת האור על הפתילה שאינו משתכף לעולם לנגד מעלה. ואותו השיר הוא המעלה שבשירים, קדש קדשים. נעדר הפתילה - נעדר האור ונסתלק, ואין מי שיודע בו. ושלמה צווח ואומר, (קהלת יב) וזכר את בוראיו בימי בחורתיך. היה מתתקן ומסרגל עצמו במצוות ובמעשים טובים בימי בחורתיך, בזמן שהמאור שהוא לזהב בפתילה. דבר אחר, על האור שהוא בזמן שהפתילה מתקנת, אמר לנגד אותו האור וזכר את בוראיו. התעורר לנגד הקדוש ברוך הוא בשיר ותעורר האהבה.

עד אשר לא יבאו ימי הרעה (ש) - בזמן שהלכנה מתמעטת ותשלט הרעה, והימים שלה הם ימים שאין בהם חפץ. עד אשר לא תחשף השמש - זה נהר היוצא מעדן, שכתוב (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן, שכתוב בו (איוב יד) ונהר יחרב ויבש. והאור - זה האור שבא הקדוש ברוך הוא ונתעטף בו, והוא ימינו. זהו שכתוב (איכה) השיב אחר ימינו. והירח - הוא הים המתמלא מאותו נהר. זהו שכתוב (איוב יד) אלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש. והכוכבים - אלו שנים עשר מזלות הידועים לה. ושבו העבים - אלו שרי אמות העולם. אחר הגשם - אחר בכיתן

ממה שאמו שותה. וכל העולם נזון מתמצית ארץ ישראל.

ומשום כף, מקומות ואתרים הם בעולם, בשבח של אלו על אלו. גן העדן, שהוא זרוע הימין של כל העולם, יש בו מקומות ואתרים לשבח אלו על אלו, ושם הוא עץ החיים, ועץ הדעת טוב ורע. ובהיכל אחד מהם יש מקום טמיר וגנוז מן הכל, ואין מי שמכיר את אותו מקום פרט לצפור אחת, שבאה בכל יום שלש פעמים ומצפצפת בתוך עצי הגן (ואמרת גם צפור וגו'). ובאותה הצפור יודעות הנשמות את סימניהן, בזמן שמודות ומשבחות, ובזמן שמשתדלות לדעת בחכמה. ואותה הצפור נכנסת לאותו היכל, ונטמנת ונגננת ולא נודעת. ודרור - זו הנשמה הקדושה, שעולה למעלה, והיא בת חורין. דבר אחר, (שם פד) ודרור קן לה - זה היובל, שכתוב וקראתם דרור. קן לה - בחכמה העליונה. צפור ודרור, זה למעלה וזה למטה. אשר שתה אפרחיה, מי? הדרור הזו שנת החמשים, שמוציאה ממנה ששה אפרוחים והצפור הזו. אותם האפרוחים, תשוקתם לתוך שני המזבחות, המזבח הפנימי והמזבח החיצון. נטלו מן המזבח הפנימי ונתנו למזבח החיצון. מלכי ואלהי, מלכי - זה המזבח החיצון, ואלהי - זה המזבח הפנימי.

המזבח החיצון תמיד תשוקתו למזבח הפנימי, ולעולם אינו שוכף מלזמר בשירות ותשבחות. זהו שכתוב שיר השירים אשר לשלמה. כל זמן שהנר דולק על הפתילה, והפתילה כתקונה,

— תהלים — זוהר תהלים —

וּצְמִיחַת הַשָּׁקֵד אֶחָד וְעֶשְׂרִים יוֹם. כָּךְ מִשְׁבְּעָה עֶשֶׂר בְּתַמוּז עַד תְּשַׁעָה בְּאָב. וּמִיּוֹם שֶׁהַשָּׁקֵד מֵצִיץ, הַפֶּרַח אֵין מוֹצִיא פְרִי, עַד עֶשְׂרִים וְאַחַד יוֹם. וַיִּסְתַּבֵּל הַחֲגָב - יִתֵּן הַסִּבָּל עַל שִׁכְמוֹ שֶׁל בֵּית דָּוִד. וְתַפְר הָאֲבִיוֹנָה - זו עֲבוּדַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמִטָּה. וְצוּחִים בְּנֵי הָאָדָם וְאִינָם נִעְנִים. מָה הַטַּעַם? כִּי הֵלֶךְ הָאָדָם אֶל בֵּית עוֹלָמוֹ. מִסְתַּלֵּק הַכְּבוֹד לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהֵם צוּחִים וְאֵין מִי שִׁישְׁגִיחַ בָּהֶם, מִשׁוּם שֶׁהוּא הַסְתַּלֵּק לְבֵית עוֹלָמוֹ שֶׁמִּמֶּנּוּ יֵצֵא. וְעַל זֶה נִמְצְאָת הַמְּאָרָה, וְרַע, וּמּוֹת, וּמְאוּרְעוֹת רַעוֹת בְּעוֹלָם, וְסוֹפְדִים וְצוּחִים בְּכָל יוֹם, שֶׁכְּתוּב (שם ט) כִּי עָלָה מוֹת בְּחַלּוּנֵינוּ. עַד אֲשֶׁר לֹא יִרְתַּק חֻבֵּל הַכֶּסֶף (קהלת יב) - חוּט שֶׁל חֶסֶד שֶׁנִּמְשָׁךְ מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה. וְתִרְצֵן גִּלְתֵּי הַזָּהָב - שֶׁהִיא יוֹרֶדַת בְּאוֹתוֹ הַחוּט. נִשְׁבֵּר הַחוּט, נִפְלֵה הַגִּלְתָּה וְתִשְׁבֵּר כֵּד עַל הַמְּבוּע - שֶׁהַתּוֹרָה נִשְׁתַּכְּחָה בְּגִלוּת, וְאוֹתוֹ הַמְּשָׁאֵב, יוֹפִיא"ל (ר"א יפ"פ"ה) הַשּׁוֹר, לֹא שָׁאֵב מִמְעֵין הַתּוֹרָה, וּבְנֵי אָדָם נְבוֹכִים בָּהּ. וְנִרְצֵן הַגִּלְגָּל אֶל הַבוֹר, וּמִלֵּאָךְ הַמְּשֻׁחִית נִתֵּן לוֹ רְשׁוּת לְחַבֵּל בְּכָל יוֹם. וַיֵּשֶׁב הָעֶפֶר עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה, וַיִּכְלוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת, וְהָעוֹלָם יָכְלָה. וְהָעֶפֶר, שֶׁהַכֵּל נִהְיָה מִמֶּנּוּ, יָשׁוּב כְּבַתְחִלָּה, וַיְהִיָּה הָעוֹלָם חָרֵב כְּשֶׁהָיָה. וְהָרוּחַ תִּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה, וַיִּתְחַדֵּשׁ הָעוֹלָם כְּבַתְחִלָּה. וּבְאוֹתוֹ זְמַן כְּתוּב (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל אֲדַמַּת עֶפֶר יִקְצוּ. בָּא רַבִּי עֲזַרְיָה וְרַבִּי מְרוֹנוֹס, וּנְשָׁקוּהוּ בְּרֹאשׁוֹ. קָרָא עֲלָיו, (משלי יח) לֵב נְבוֹן יִקְנֶה דַעַת וְאֵזֶן חַכְמִים תִּבְקֶשׁ דַּעַת.

שֶׁל מִלְּאֲכֵי הַשָּׂרָת, שֶׁכְּתוּב מִלְּאֲכֵי שְׁלוֹם מִרְיָבִיּוֹן. בְּיוֹם שִׁזְעוּ שְׁמֵרֵי הַבַּיִת (קהלת יב) - אֵלוֹ שׁוֹמְרֵי הַחֻמוֹת, שֶׁכְּתוּב (ישעיה סב) עַל חוֹמוֹתֶיךָ יְרוּשָׁלַיִם הַפְּקֻדְתֵי שׁוֹמְרִים. וְהַתְּעוֹתוּ אֲנָשֵׁי הַחֵיִל - אֵלוֹ הֵם שְׂשִׁים גְבוּרִים סָבִיב לָהּ. וּבְטָלוּ הַחֻנוֹת - אֵלוֹ הֵם אוֹכְלֵי הַקֶּרֶבֶנוֹת. כִּי מַעֲטוֹ - כִּנְפֵי הַחֵיִת. וְחָשְׁכוּ הָרְאוֹת בְּאֶרְבוֹת - אֵלוֹ הֵם (זכריה ד) עֵינֵי ה' הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ, וְהֵם שְׁבַע עֵינֵי ה'. וְסָגְרוּ דְלֶתֵים בְּשׁוּק - אֵלוֹ הֵם הַשְּׁעָרִים שֶׁכֻּלָּם נִנְעָלוּ, זוֹלָתֵי שְׁעָרֵי דְמַעוֹת שֶׁלֹּא נִנְעָלוּ. בְּשִׁפְלָה קוֹל הַטְּחִנָּה - סִכַּת דָּוִד, שֶׁנִּפְלָה וְנִשְׁפָּלָה לְעֶפֶר, וְקוֹלָהּ שֶׁהִיָּתָה מְשׁוֹרְרָה תָּמִיד בְּשִׁיר הָאֶהְבָּה - שִׁפְלָה. וַיִּשְׁחוּ כָּל בְּנוֹת הַשִּׁיר - הֵם הַמְּלֹאכִים הַנְּחַלְקִים בְּמִשְׁמֵרוֹתָם עַל הַשִּׁיר. מֵהֵם מְשׁוֹרְרִים בְּיוֹם, וּמֵהֵם מְשֻׁמְרוֹת מְשׁוֹרְרִים בְּלֵילָה. גַּם מְגַבֵּה יִירָאוּ, (קהלת ה) כִּי גְבִיָּה מַעַל גְּבִיָּה שֹׁמֵר. וְשׁוֹמֵר זֶה מְזַה, וּמִקְבָּל זֶה מְזַה בְּנִעְיָמָה וּבִקְדָשָׁה. וּבְחֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יֵצְתָה מְאָרָה, וְדִין חֶזֶק מְצוּי לְפָנָיו. וְגְבִיָּה יִירָא מְגַבֵּה וּמְדִינוֹ.

וְחַתְחַתִּיּוֹם בְּדֶרֶךְ, כְּתוּב (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בְּיָם דֶּרֶךְ וּבְמִים עֲזִים נְתִיבָה. וּבְאוֹתוֹ דֶּרֶךְ הָיָה יוֹרֵד, וּבָא הַטֵּל מְרֹאשׁוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל שְׂמִחָה וְכָל טוֹב וְכָל רְצוֹן, בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ הָיָה בָּא. וּבְחֶרֶבֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁבֵּר עַל שֶׁבֵּר בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ נִמְצָא, וְכָל רְגֵז וְאִימוֹת וְתַקְּףָה וְדִין הָיוּ בְּאוֹתָהּ הַדֶּרֶךְ. וַיִּנְאֵץ הַשָּׁקֵד, כְּמוֹ שֶׁנִּיאָמַר (דניאל ט) וַיִּשְׁקֹד ה' עַל הָרַעָה. וְכְתוּב (ירמיה א) מִקֵּל שָׁקֵד אֲנִי רוֹאֶה.

אֶפְרַחֶיהָ אֶת מִזְבְּחֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת מַלְכֵי וְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : ה אֲשֶׁרִי
 יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד יַחְלִיפוּ סֵלָה : ו אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ כִּי מַסְלוֹת בְּלִבְכֶם :

— זוהר תהלים —

וְדַאי מְסִיעִים לוֹ. וּבְזֶה יִתְחַזַּק בְּקַבֵּ"ה
 שֶׁהוּא יִסִיעַ לוֹ, וְיִתְחַזַּק בוֹ, שֶׁלֹּא יִשִּׁים אֶת
 כַּחוֹ בְּטַחוּנוֹ בְּאַחֵר. וּמִשּׁוֹם כֵּן, עוֹז לוֹ כִּי
 מַסְלוֹת בְּלִבְכֶם. שֶׁיַּעֲשֶׂה לְבוֹ כְּרֵאוֹי בְּלִי
 הִרְהוּר אַחֵר, אֲלֵא כַּמְסֵלָה הַזֶּה שֶׁהִיא
 מִתְיַשְׁבֵּת לַעֲבֹר בְּכָל מְקוֹם שֶׁצָּרִיךְ, כֵּן גַּם.

דְּבַר אַחֵר, אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ כִּי - עוֹז כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כט) ה' עוֹז לַעֲמֹל יִתֵּן.
 מִשּׁוֹם שֶׁצָּרִיךְ לְאָדָם לְהִתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה
 לְשִׁמּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שֶׁכָּל מִי
 שֶׁמִּתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וְאִינוֹ מִשְׁתַּדֵּל לְשִׁמְהָ,
 טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא. מַסְלוֹת בְּלִבְכֶם, מֵה זֶה
 מַסְלוֹת בְּלִבְכֶם? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם סח) סְלוּ
 לְרֶכֶב בְּעָרְבוֹת בֵּיהֶם שְׁמוֹ. זֶה הַתּוֹרָה הִיא
 שֶׁהוּא הַשְׁתַּדֵּל בָּהּ לְהָרִים אֶת הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְלַעֲשׂוֹתוֹ חֲטִיבָה בְּעוֹלָם. בֵּא
 רָא, כָּל מַעֲשָׂיו שֶׁל יַעֲקֹב הָיוּ לְשִׁמּוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשּׁוֹם כֵּן הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא הָיָה עִמּוֹ תָּמִיד, שֶׁלֹּא זָזָה מִמֶּנּוּ
 הַשְּׂכִינָה. שֶׁהָרִי בְּשָׁעָה שֶׁקָּרָא לוֹ יִצְחָק אֶת
 עֲשׂוֹ בְּנוֹ, יַעֲקֹב לֹא הָיָה שָׁם, וְהַשְּׂכִינָה
 הוֹדִיעָה לְרַבֵּקָה, וּרַבֵּקָה הוֹדִיעָה לְיַעֲקֹב.

מִשּׁוֹם שֶׁלֵּב הוּא הַתְּעוֹרְרוֹת לְהַעִיר אֵלָיו
 אֶהְבֶּה - וְהֵלֵב הוּא עֹקֵר וְיִסוֹד הַכֹּל

אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ כִּי בֶן גּוֹי (פד, י) : [זוהר ח"ב
 פ' תרומה (דף קס"ב)] רַבִּי יִצְחָק הָיָה
 מְצוּי לְפָנָיו רַבִּי אֶלְעָזָר, אָמַר לוֹ, וְדַאי
 שֶׁאֶהְבֵּת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁאָדָם אוֹהֵב
 אוֹתוֹ לֹא מִתְעוֹרְרֵת אֲלֵא מֵהֵלֵב, מִשּׁוֹם

יִשִּׁים אֶת כַּחוֹ בְּקַבֵּ"ה שֶׁיִּסִיעַ לוֹ כִּשֶׁהוּא
 מִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹתָם הַמְצוּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה
 וְלָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ אֲמֵת שֶׁכִּיּוֹן שֶׁאָדָם בֵּא
 לְהַטְהֵר וְדַאי מְסִיעִים לוֹ

אֲשֶׁרִי אָדָם עוֹז לוֹ כִּי בֶן גּוֹי (פד, י) : [זוהר ח"ב
 פ' תולדות (דף קמ"ב)] וַיִּקְרָא אֶת עֲשׂוֹ
 בְּנוֹ הַגָּדֹל. שֶׁנִּכְלָל מִצְדוֹ שֶׁל הַדֵּין הַקָּשָׁה.
 וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא זְקַנְתִּי לֹא יִדְעֵתִי יוֹם מוֹתִי.
 רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים פד) אֲשֶׁרִי
 אָדָם עוֹז לוֹ כִּי בֶן גּוֹי. אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שֶׁמִּתְחַזַּק
 בְּקַבֵּ"ה וְשֵׁם בוֹ אֶת תְּקוּפוֹ. יְכוֹל כַּחֲנַנְיָה
 מִיִּשְׂרָאֵל וְעוֹרְיָה שֶׁהִתְחַזְּקוּ וְאָמְרוּ, (דניאל ג)
 הֵן אֲתַנּוּ אֱלֹהֵינוּ שֶׁאֲנִי עוֹבְדִים יְכוֹל
 לְהַצִּילֵנוּ מִתּוֹךְ כַּבֶּשֶׁן הָאֵשׁ הַיּוֹקְדֵת, וּמִיִּדְךָ
 הַמְּלַךְ יִצִּיל. בֵּא רָא, שֶׁאִם לֹא יִצִּיל וְלֹא
 יַעֲמֵד עֲלֵיהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, נִמְצָא
 שֶׁשְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא יִתְקַדֵּשׁ
 בְּעֵינֵי הַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ. אֲלֵא כִּיּוֹן שֶׁיִּדְעוּ
 שֶׁלֹּא אָמְרוּ כְּרֵאוֹי, חֲזְרוּ וְאָמְרוּ, וְהֵן לֹא
 יִדוּעַ לְהִיּוֹת לָךְ הַמְּלַךְ גּוֹי. כִּיּוֹן יִצִּיל כִּיּוֹן
 לֹא יִצִּיל, יִדוּעַ לְהִיּוֹת לָךְ הַמְּלַךְ גּוֹי.
 וְשִׁנִּינוּ שֶׁיִּחְזַקְאֵל הוֹדִיעַ לָהֶם דְּבַר, וְשִׁמְעוּ
 וְקָבְלוּ מִמֶּנּוּ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא עֲמֵד
 עֲלֵיהֶם, כְּדֵי שֶׁיִּקְבְּלוּ שְׂכָר, וְאֵז חֲזְרוּ
 וְאָמְרוּ, וְהֵן לֹא יִדוּעַ לְהִיּוֹת לָךְ הַמְּלַךְ גּוֹי.
 אֲלֵא לֹא יִתְחַזַּק אָדָם שֶׁיֹּאמֶר, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא יִצִּילֵנִי, אוֹ יַעֲשֶׂה לִּי כֵּן וְכֵן. אֲבָל
 יִשִּׁים אֶת כַּחוֹ בְּקַבֵּ"ה שֶׁיִּסִיעַ לוֹ, כִּשֶׁהוּא
 מִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹתָם הַמְצוּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה וְלָלֶכֶת
 בְּדֶרֶךְ אֲמֵת. שֶׁכִּיּוֹן שֶׁאָדָם בֵּא לְהַטְהֵר,

זוהר תהלים

הדין. כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא מעלה ומטה, הכל הוא כדי להראות כבודו, והכל הוא לעבודתו. וכי מי ראה עבד שמקטרג את אדונו, ובכל מה שרצון אדונו נעשה הוא מקטרג? רצון הקדוש ברוך הוא הוא שיהיו האנשים תמיד בעבודתו וילכו בדרך אמת כדי לזכותם בכמה טובות. הואיל ורצונו של הקדוש ברוך הוא בזה, איך בא עבד רע ונמצא מקטרג מתוך רצון אדונו ומסטה את בני האדם לדרך רעה, ודוחה אותם מדרך טובה, ועושה להם שלא יעשו את רצון אדונו ומסטה את בני האדם לדרך רעה? אלא ודאי שרצון אדונו הוא עושה. למלך שהיה לו בן יחידי והיה אוהב אותו ביותר, וצוה עליו באהבה שלא יקריב את עצמו לאשה רעה, משום שכל מי שקרב אליה, אינו כדאי להפנס להיכל המלך. הודה לו אותו הבן לעשות רצון אביו באהבה.

בבית המלך בחוץ היה זונה אחת נאה למראה ויפת תאר. לימים אמר המלך, אני רוצה לראות את רצונו של בני אלי. קרא לאותה הזונה ואמר לה: לכי ותפתי את בני, כדי לראות את רצון בני אלי. מה עשתה אותה זונה? הלכה אחר בן המלך והתחילה לחבק ולנשק אותו ולפתותו בכמה פתויים. אם אותו בן יאה ומצית למצות אביו - גוער בה ולא מצית לה ודוחה אותה ממנו. ואז אביו שמח בבנו ומכניסו לתוך הפרגוד של היכלו, ונותן לו מתנות ואוצרות וכבוד רב. מי גרם את כל הכבוד הזה לבן הזה? הנה

שלב הוא התעוררות להעיר אליו אהבה. (והקדוש ברוך הוא רוצה את הלב) אם כך, למה פתוב בכל לבבך ואחר כך ובכל נפשך, ששמעם שהם שני גונים, אחד הלב ואחד הנפש? אם הלב עקר - מה צריך נפש? אמר לו, ודאי שלב ונפש הם שנים, ומתאחדים לאחד. שהרי לב ונפש וממון, כלם אחוזים זה בזה, והלב הוא עקר ויסוד הכל. וזה שנאמר בכל לבבך, בשני לבבות הוא, שהם שני יצרים, אחד יצר טוב ואחד יצר רע. ושני אלה, כל אחד ואחד נקרא לב. זה נקרא לב טוב, וזה נקרא לב רע. ומשום כך הוא לבבך, שהם שנים, יצר הטוב ויצר הרע.

ובכל נפשך? ובנפשך היה צריך להיות! מה זה ובכל נפשך? הבכל הזה לשם מה? אלא להכליל נפש ורוח ונשמה. זהו ובכל נפשך, בכל מה שאוחזת הנפש הזו. ובכל מאדך, אף כך כמה מינים הם של ממון, כלם משנים אלה מאלה, ועל זה פתוב בכל. אהבת הקדוש ברוך הוא למטר לו כל זה, לאהב אותו בכל אחד ואחד. ואם תאמר, ביצר הרע איך אדם יכול לאהב אותו, שהרי יצר הרע הוא מקטרג שלא יקרב אדם לעבודת הקדוש ברוך הוא, ואיך יאהב אותו בו? אלא זוהי עבודת הקדוש ברוך הוא יותר, כשהיצר הזה נכנע לו משום האהבה שאוהב את הקדוש ברוך הוא. שכשהיצר הרע הזה נכנע והאדם הזה שובר אותו, זוהי אהבת הקדוש ברוך הוא, משום שיודע לקרב את אותו יצר הרע לעבודת הקדוש ברוך הוא. כאן הוא סוד לבעלי

ז עברי בעמק הבכא מעין ישותוהו גם ברבות יעטה מורה:

— זוהר תהלים —

אותו מקטרג שנקרא מלאך המות לא מתגבר בכחו, עד שמסטה את בני האדם ומקטרג להם והורג אותם, ואז יש לו נחת ומתחזק ומתגבר בכחו. כמו שמתחזק צד החיים כשבני אדם הם טובים וילכו בדרך ישר, אף כן המקטרג הזה מתחזק ומתגבר כשהרשעים מצייתים לו, והוא שולט עליהם. הרחמן יצילנו. ואשרי אותם שזוכים לנצחו ולהכניעו ולזכות בשבילו לעולם הבא, ומתחזק אדם במלך הקדוש תמיד. על זה ודאי נאמר, (תהלים פד) אשרי אדם עוז לו כן מסלות בלבכם. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.

ראיתי את אותו המקום של מלך המשיח שם. ושמעתי פרוז מכריו בכל יום: אשריהם החברים שמשתדלים בתורה, ואותם שמזכים בה את האחרים, ואותם המעבירים על מדותיהם

עברי בעמק הבכא וגו' (פד, ט): [זוהר תת, מדרש רות (דף צח.)] רבי פרוספדאי חלה. נכנסו אליו רבי יוסי בן קסמא וחקמים. אותו היום, יום השבת היה. ראו אותו שהיה בוכה, ואחר כך צחק. בינתים נרדם. אמרו, יום השבת הוא, ואסור לטלטלו, וטרחה אחרת לא צריך. השאירוהו.

גם רבי יוחנן ודרש, (רות א) וימת אלימלך איש נעמי ותשארא היא ושני בניה. מת אלימלך - נשארו בניה להתנחם בהם, שנשארו שני בניו להשלים את מקום

אומר, אותה הזונה. ואתה הזונה יש לה בזה שבח או לא? ודאי שיש לה שבח מכל הצדדים. אחד - שעשתה את רצון המלך. ואחד - שגרמה לאותו הבן כל אותו הטוב ולכל האהבה הזו של המלך אליו. ועל זה כתוב (בראשית א) והנה טוב מאד. והנה טוב - זה מלאך החיים. מאד - זה מלאך המות, שהוא ודאי טוב מאד למי שמציית למצוות רבונו. ובא ראה, אם לא יהיה המקטרג הזה, לא היו יורשים הצדיקים את הגנזים העליונים הללו, שעתידיים לרשת עולם הבא. אשריהם שנפגשו במקטרג הזה, ואשריהם שלא פגשו בו. אשריהם שפגשו בו ונצלו ממנו, שבשבילו יורשים כל אותן טובות וכל אותם עדונים וכל אותן תשוקות של העולם הבא, שעליו כתוב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים וזלתך.

ואשרי אותם שלא פגשו בו, שבשבילו יורשים גיהנם ונטרדו מארץ החיים, שהרי אותם הרשעים שפגשו אותו, היו מצייתים לו ונמשכו אחריו, ועל זה יש לצדיקים להחזיק לו טובה, שהרי בגללו יורשים כל אותן הטובות ועדונים ותשוקות לעולם הבא. מהי תועלתו של המקטרג הזה כאשר הרשעים מצייתים לו? אלא אף על גב שאין בו תועלת, מצות אדונו הוא עושה. ועוד, שהרי מתחזק בשביל זה. הואיל והוא רע, הוא מתחזק כשהוא עושה רע. הרשע אינו מתחזק, עד שהורג אדם. כיון שהרג בני אדם, אז מתחזק ומתגבר בכחו ויש לו נחת. כן

—== זוהר תהלים ==—

אָמַר לוֹ לְרַבִּי יוֹחָנָן: הֵתַקַּן דְּבַרְיָךְ, וְלֶךְ לְכַסְאָךְ שִׁתְּקַנּוּ לָךְ, שֶׁהָרִי שָׁנִים עֶשֶׂר מֵהַחֲבָרִים יָבֹאוּ בְּשִׁבְלֶךָ, וְאֲנִי רֵאִיתִי מָה שֶׁלֹּא נִתְּנוּ לִי רִשּׁוֹת לְגִלּוֹת. וְרֵאִיתִי מֵאוֹתָם הַחֲבָרִים שֶׁהִתְקַיֵּם תַּלְמוּדָם בַּיָּדָם. וְרֵאִיתִי אֶת אוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ שָׁם. וְשִׁמְעֵתִי כְרוּז מִכְרִיז בְּכָל יוֹם: אֲשֶׁרֵיהֶם הַחֲבָרִים שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה, וְאוֹתָם שֶׁמְזַכְּרִים בָּהּ אֶת הָאֲחֵרִים, וְאוֹתָם הַמְּעִבִירִים עַל מִדּוֹתֵיהֶם. רֵאִיתָם, כִּשְׁהֵייתִי בּוֹכָה וְצוֹחֵק, הָרִשּׁוֹת נִתְּנָה לְמֶלֶךְ הַמּוֹת לְהֵבִיא אוֹתִי, וְרֵאִיתִי הַשְּׂכִינָה אֶצְלִי, וְלֹא נִתְּנוּ לוֹ. וְעַל כֵּן בְּכִיתִי מִמֶּלֶךְ הַמּוֹת, וְצַחֲקֵתִי כִּשְׁרֵאִיתִי הַשְּׂכִינָה שֶׁלֹּא נּוֹתַנְתָּ לוֹ. וְרֵאִיתִי עַד שֶׁנּוֹטְטִילִים אוֹתִי לְבֵית הַדִּין שָׁשָׂם, וְרֵאִיתִי כַּמָּה צְבָאוֹת וּמַחְנוֹת, שֶׁם כָּלֶם מֵתַעֲסָקִים בְּדִינֵי הָעוֹלָם, וּבְרֵאִישֵׁיהֶם סַנְדַּלְפוּ"ן בְּעַל הַפְּנִים, שֶׁקּוֹשֵׁר קֶשְׁרִים לְאֲדוֹנוֹ, וּפְרַכְתָּ אַחַת פְּרוּסָה עָלָיו, וְכָל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם שֶׁתַּחַת יָדוֹ, וְלֹא נִתְּנָה רִשּׁוֹת לְקַרְבֵּי לְרֵאִיתוֹ.

וְרֵאִיתִי בֵּית דִּין, וְכַמָּה שָׂרִים מְמַנִּים לְפָנֵיהֶם, מֵהֶם סְנַגּוּרִים עַל בְּנֵי הָעוֹלָם, וּמֵהֶם קְטַגּוּרִים. נִטְלוּ וְקָרְבוּ אוֹתִי אֲלֵיהֶם. וְרֵאִיתִי שָׁם רַבִּים מִן הַחֲבָרִים. אָמְרוּ לוֹ לְמֶלֶךְ הַמּוֹת: מָה זֶה מִבְּנֵי הָעוֹלָם אֶצְלֶךָ? אָמַר לָהֶם: שֶׁלֹּא נּוֹתַנִּים לִי לְהִמִּית אוֹתוֹ, וְקַרְבְּתִיו לְדִין. (אמר להם, דונו דינו, והניחו אותי לשבת וקרבו אותילדין לפני שלשה סנהדרין שידונו דיני, ושמעתי.) שָׁקְמוּ שְׁלֹשָׁה עֵדִים, וְאָמְרוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים מְצָאנוּ כִפֶּר, מְצָאנוּ כִפֶּר, וְהַעֲדוּ עָלַי שֶׁהַעֲבַרְתִּי תַמִּיד עַל מִדּוֹתֵי. הִתְעַסְקוּ בְּדִינֵי כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם,

אֲלֵימֶלֶךְ, שֶׁהִיא נִשְׁמָה לְנִשְׁמָה. אַחַר כֵּן מָה כְּתוּב? וַיְמוֹתוּ גַם שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכַלְיוֹן, רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְרוּחַ הַטְּמָאָה. עַכְשָׁיו הוּא שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר. הַנִּשְׁמָה לְנִשְׁמָה שֶׁל הַקֹּדֶשׁ שֶׁהוּא י', וְהַרוּחַ הַשְּׂכֵלִית שֶׁהִיא וּא"ו, לֹא יְמוֹתוּ, אֲלֵא אָדָם יוֹרֵד מִגְּדֻלָּתוֹ נִקְרָא מֵת. אָף כֵּאֵן, כְּשִׁמַּת רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר, הִנְחַמָּה בַּחֲכָמִים שֶׁנִּשְׁאַרוּ, וְהֵם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וְחֲבָרָיו. מֵתוּ רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וְחֲבָרָיו - נִשְׁאַר רַבִּי פְּרוֹסְפָדָּאי. וְכַעַת חֲבָרָנוּ רַבִּי פְּרוֹסְפָדָּאי שִׁמַּת עַכְשָׁיו, הוּא שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר.

בְּעוֹדָם יוֹשְׁבִים, רַבִּי חֶלְקִיָּה שֶׁהִיא אֶצְלוֹ, רָאָה אוֹתוֹ שֶׁחֲזָרוֹת הַדְּמָעוֹת עַל פְּנָיו, וְצַחֲוֹק בְּפִיו. קָרָא לְרַבִּי יוֹחָנָן וְלַחֲבָרִים, וְרָאוּ אוֹתוֹ עִם דְּמָעוֹת עַל פְּנָיו, וְצַחֲוֹק בְּפִיו. אָמְרוּ שִׁוְדָּאִי לֹא מֵת. יָשָׁבוּ, וְלֹא עֲזָבוּ אָדָם לְקַרְבֵּי אֱלֹהֵי. בְּעָרְבַת פֶּתַח עֵינָיו, בִּקֵּשׁ מִים לְשִׁתּוֹת. קָרְבוּ אֵלָיו רַבִּי יוֹחָנָן וְחֲכָמִים. אָמַר לָהֶם: רַבּוּתִי, לְכוּ לְשִׁלוֹם. לְמַחֵר שׁוּבוּ אֵלַי וְאִמַר לְכֶם מָה שֶׁרֵאִיתִי, וְצוּוּ אוֹתִי לְהוֹדִיעַ לַחֲבָרִים. שֶׁעַכְשָׁיו הַצְּטַרְכְּתִי לְתַקַּן כָּל הַדְּבָרִים שֶׁרֵאִיתִי, וּבְלִילָה הַזֶּה שֶׁהֵייתִי שָׁם, עוֹלָם אַחַר רֵאִיתִי, וְלֹא יִדְעֵתִי מָה הוּא. אָמְרוּ לְבְנֵי בֵיתִי שֶׁלֹּא יִקְרְבוּ אֵלַי, וְלֹא יִהְיֶה אָדָם כֵּאֵן. כָּלֶם הִלְכוּ. וְרַבִּי יוֹחָנָן נִשְׁאַר שָׁם, וְלֹא קָרַב אֵלָיו כָּל אוֹתוֹ לִילָה. כִּשְׁהִיא מְאִיר הַיּוֹם, רָאוּ אוֹתוֹ שֶׁהִיא מְדַבֵּר וּבּוֹכָה. וְלֹא יִדְעוּ דְּבַר. קָם וַיֵּשֶׁב, וְקָרָא לְרַבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לוֹ: מָה רֵאִיתָ? אָמַר: מֵעוֹלָם אַחַר בָּאתִי, וְנִכְנַסְתִּי לְשָׁם, וְלֹא נִתְּנוּ לִי רִשּׁוֹת לְגִלּוֹת דְּבַר, אֲלֵא לֶךְ וְלַחֲבָרְךָ. וְאָמַר לָהֶם מָה שֶׁרָאָה.

ח ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים ^{תהיבתי חילי} בציון: ט והנה אלהים אלהים ^{תהיבתי חילי} צבאות שמעה תפילתי האזינה אלהי ^{תהיבתי חילי} יעקב סלה: י מנגנו ראה ^{תהיבתי חילי}

זוהר תהלים

וחשף על פני תהום. אור לישרים שמאיר הקדוש ברוך הוא לצדיק הזה, רבי כרוספדאי, את אור התורה. ומי עושה את זה? הקדוש ברוך הוא, שנקרא חנון ורחום וצדיק.

ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון ^(דף נ"ח) מאי ולקוט שושנים, אל תקרי שושנים, אלא שושונים. אלן אינון דקדמי רוחא בהאי עלמא דמתקלי (בד"ח ד"א איתא דמתלקט) ומסתלקי מהאי עלמא עד לא מטא זמנייהו. כדן קרי ההוא נער מטטרו"ן לגבריאל די קסת הסופר בחרצוי ואמר ליה, כתוב פתקא והב למלאך המנות על פלוני דילקוט ליה מעלמא ואתלקיט מיד, וסלקין ליה למתיבתא דמטטרו"ן בקדמיתא. ותמן אמר תלמודיה דאייתי בידיה, ואוליף תמן מה דאוליף. לבתר סלקין ליה למתיבתא עילאה דקודשא בריך הוא. וזמינא למתיבתא דיליה, ותמן אשתעשע בהו באינון דיליה ברזי עלאין וטעמי אורייתא דהוו סתימין בהאי עלמא. ויפיאל"ל רב ממנא אזיל מגו מתיבתא עילאה וחתים סתרין ורזי דאורייתא מגו תרי מתיבתא כל מה דאקשו במתיבתא דרקיעא אינון דמתיבתא עילאה, מתרצין במתיבתא עילאה. דלית תמן פרכי וקושין אלא במתיבתא דרקיעא, וחתים מתרי מתיבתי מלין דאורייתא כדקא יאות. ועל דא כתיב (תהלים פ"ד) ילכו מחיל אל

שראיתם שישנתי, ועשו חשבון של ימים ושנים שלי, ונמצאו תמיד שלמים. ועל שהעברתי תמיד על מדותי, עזבו את הדין, ולא יכלו לדון בזה, עד שהעלו את דיני למקום אחר, ולא ידעתי לאיזה מקום.

ובא מן הדין לעזר אותי, ולתת לי זמן להשלים תלמודי בעולם הזה, שעדין לא גמרת אותי, ולא עזב אותי מלאך המנות, עד שנתנו לו במקומי את רבי כרוספדאי הזקן של מקדם, ואז עזב אותי. כשראיתם הדמעות בפני וצחוק בפיה, אותם הדמעות - שבכיתי מפחדו של מלאך המנות, וצחקתי - משמחת השכינה, ועל שחכו לי עד זמן אחר כדי להודיע לי מה שגליתי לכם. ולא ישנתי על יד מלאך המנות, אלא השאירו עמי את רבי אושעיא, ועמו הולך אני לשם. תמהו החברים, וקראו עליו, (תהלים פד) עברי בעמק הבכא מעיין ישיתוהו גם ברכות יעטה מורה. עברי בעמק הבכא - זה רבי כרוספדאי, שעבר על זה של מלאך המנות, שהוא עמק הבכא, שהוא גרם בכיה לכל העולם. מעיין ישיתוהו - שהניחוהו לגמר את תלמודו, ולהיות מעיין בתורה. לפיכך, גם ברכות יעטה מורה. אם התורה גורמת לו חיים, כל שכן מי שגורס אותה גרסה ולומד אותה. קרא עליו רבי יוחנן, (תהלים קיב) זרח בחשך אור לישרים חנון ורחום וצדיק. זרח בחשך, מהו חשך? זהו מלאך המנות, שמחשיך את פני העולם, כמו שנאמר

אלהים ^{תקבלתם} חן וכבוד יתן יהוה ^{לכם} לא ימנע טוב להלכים בתמים:
 יג יהוה ^{לכם} צבאות אשרי אדם כמיטח כף:

— זוהר תהלים —

ומשום כף - וכסף פקודי העדה מאת כפר וגו'.

ואם תאמר, מי שיוצא לדרך שלא נמצא

זכר ונקבה, השכינה נפרדת ממנו?

בא ראה, מי שיוצא לדרך יסדר תפלה

לפני הקדוש ברוך הוא כדי להמשיך עליו

שכינת רבונו עד שלא יצא לדרך, בזמן

שנמצא זכר ונקבה. כיון שסדר תפלתו

ושבחו ושכינה שורה עליו - יצא, שהרי

השכינה הזדווגה עמו, כדי שימצא זכר

ונקבה. זכר ונקבה בעיר, זכר ונקבה

בשדה. זהו שכתוב (תהלים פה) צדק לפניו

יהלך וישם לדרך פעמיו. בא ראה, כל זמן

שכך אדם מתעכב בדרך, [בכל כחו] צריך

לשמר מעשיו כדי שהזווג העליון לא

יפרד ממנו, וימצא פגום בלי זכר ונקבה.

בעיר צריך כשנקבתו עמו, כל שכך כאן

שהזווג העליון נקשר בו. ולא עוד, אלא

שהזווג העליון הזה שומר אותו בדרך

ולא נפרד ממנו עד שישוב לביתו.

מי שיוצא לדרך יסדר תפלה לפני הקב"ה

כדי להמשיך עליו שכינת רבונו עד שלא

יצא לדרך

פי שמש ומגן ה' אלהים וגו' (פד, יב) : [זוהר

ח"א פ' בראשית (דף טו)] רבי שמעון היה

הולך לטבריה, והיו עמו רבי יוסי ורבי

יהודה ורבי חייא. בין כף ראו את רבי

פנחס שהיה בא. כיון שהתחברו כאחד,

ירדו וישבו תחת אילן אחד מאילני הדר.

אמר רבי פנחס, הרי ישבנו, מאותם דברים

מעלים שאתה אומר בכל יום אנו רוצים

לשמע. פתח רבי שמעון ואמר, (בראשית יג)

וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום

אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל

ובין העי. וילך למסעיו? למסעו צריך

להיות! מה זה למסעיו? אלא שני מסעות

הם, אחד שלו ואחד של השכינה, שהרי

כל בן אדם צריך להמצא זכר ונקבה כדי

כה « לַמְנַצֵּחַ לְבַנֵּי קִרְחַ מְזֻמּוֹר: ב רְצִיַת יְהוָה אֲרֻצָּה שְׁבֵת (שבות) שְׁבִית יַעֲקֹב: ג נְשֹׂאת עֵזֶן עֲמֹד בְּפִית כָּל חַטָּאתָם סְלַח: ד אִסְפַּת כָּל עֲבֹרֹתָי הַשִּׁיבוֹת מִחֲרוֹן אַפְּךָ: ה שׁוּבֵנו אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְהַפֵּר בְּעֶסֶךָ עֲמֵנו: ו הַלְעוֹלָם תִּאֲנַף בָּנו תִּמְשֵׁךְ אַפְּךָ לְדֶר וְדֶר: ז הֲלֹא אַתָּה תִּשׁוּב תַּחֲנִינֵנו וְעֲמֹד יִשְׁמַחֵנו בָּךְ: ח הֲרֵאֵנו יְהוָה אֱלֹהֵינוּ חֲסִדֶּךָ וַיִּשְׁעֶךָ תִּתֵּן לָנוּ: ט אֲשַׁמְעָה מַה יְדַבֵּר הָאֵל יְהוָה: י כִּי יְדַבֵּר שָׁלוֹם אֶל עַמּוֹ וְאֶל חֲסִידָיו וְאֵל יִשׁוּבוּ לְבַסְלָח: י אֵךְ קָרוֹב לִירְאָיו וְשָׁעוּ לְשִׁפְן כְּבוֹד בְּאַרְצֵנוּ: יא חֲסֵד וְאַמֶּת נִפְגְּשׁוּ צָדֵק וְשָׁלוֹם נִשְׁקִי: יב אֱמֶת מֵאַרְצֵי תִצְמַח וְצָדֵק מִשָּׁמַיִם נִשְׁקָה: יג גַּם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִתֵּן תַּפּוּב

— שִׁימוֹשׁ תְּהִלִּים —

לרצות את הברך

רצית ה' ארצך (פה, ב): [שימוש תהלים לפרק פה] לרצות את חברך פוק לאוירא ותלה אפך לשמים לצד דרום ואמור ז' פעמים זה המזמור והוא מקבל אותך ושם שלו הוא ו"ה. ו' מן "וישעך תתן לנו, ה' מן "הראנו ה' חסדך.

— זוהר תהלים —

ארץ ישראל אין שולט עליה קמונה אחר
אלא הקב"ה בלבדו

רצית ה' ארצך וגו' (פה, ב): [זוהר ח"א (פ9):

זוהר תורה] רצית ה' ארצך שבת שביית יעקב. אמר רבי אבא בוא וראה ארץ ישראל אין שולט עליה ממונה אחר אלא הקב"ה בלבדו, ובזמן שישאל היה שרונים על ארץ הקדושה היה הכל מתוקן כראוי, וכסא שלם עליהם ועשו העבודה שהיתה בוקעת אוירי העולם, ועלתה עבודה ההיא למעלה למקום הראוי, לפי שארץ הקדושה אינה מוכנת לעבודה אלא לעבודת ישראל בלבד, ולפיכך שאר עמים עכו"ם היו מרוחקים שלא שלטו בה כמו עכשיו, לפי שלא ניזונו אלא מן התמצית, ואם תשאל הלא אנו רואים כמה מלכים ששלטו בה בזמן שביית המקדש היה קיים בעולם, אבל בוא וראה בבית הראשון

אמת בו ברא העולם ועל שמו נקרא ומתקיים כל העולם והוא נושא העליונים והתחתונים

אמת מארץ תצמח וגו' (פה, יב): [תיקוני זוהר תיקון (ג"ט) זוהר תורה] מה, ועוד בזמן שישראל משקרים בתורת אמת

וְאֶרְצֵנוּ תַתֵּן יְבוּלָהּ: יד צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וַיִּשֶׁם לְדַרְךָ פְּעָמָיו:

זוהר תהלים

וְאָמַר, (קהלת י) וְגַם בְּדַרְךָ כְּשֶׁהִסְכֵּל הַלֵּךְ לְבוֹ חֶסֶד וְגו'. כְּשֶׁבֶן אָדָם רוֹצֵה לְתַקֵּן דְּרָכָיו לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁלֹּא יֵצֵא לְדַרְךָ צָרִיף לְהַמְלִיךְ בוֹ וּלְהַתְּפַלֵּל לְפָנָיו עַל דְּרָכּוֹ, כְּמוֹ שֶׁשָּׁנִינוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים פה) צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וַיִּשֶׁם לְדַרְךָ פְּעָמָיו. שֶׁהָרִי הַשְּׂכִינָה לֹא נִפְרְדַת מִמֶּנּוּ.

וְמִי שֶׁלֹּא מֵאֲמִין בְּרַבּוֹנוֹ, מֵה כְּתוּב בוֹ? וְגַם בְּדַרְךָ שֶׁהִסְכֵּל הַלֵּךְ לְבוֹ חֶסֶד. מִי זֶה לְבוֹ? זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא יֵלֵךְ עִמּוֹ בְּדַרְךָ וְגוֹרֵעַ מִסִּיעוֹ בְּדַרְכּוֹ. מִשּׁוֹם שֶׁאֲתוֹ בֶּן אָדָם שֶׁלֹּא מֵאֲמִין בְּרַבּוֹנוֹ, עַד שֶׁלֹּא יֵצֵא לְדַרְכּוֹ לֹא בְּקֶשׁ אֶת סִיעוֹ רַבּוֹנוֹ. וְאֶפְלוּ בְּדַרְךָ כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ, לֹא עוֹסֵק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, וְלִכֵּן לְבוֹ חֶסֶד, שֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ יַחַד עִם רַבּוֹנוֹ וְלֹא נִמְצָא בְּדַרְכּוֹ. וְאוֹמֵר לְכָל סֶכֶל הוּא - וְאֶפְלוּ כְּשֶׁשׁוֹמֵעַ דְּבַר אֲמוּנָה שֶׁל רַבּוֹנוֹ, הוּא אוֹמֵר שְׂזוֹ טְפִשׁוֹת לְעֵסֵק בָּזֶה. כְּמוֹ זֶה שֶׁשָּׁאֲלוּ לְבֵן אָדָם עַל אוֹת הַבְּרִית שֶׁרָשְׁמוּ בְּבֶשֶׂר הָאָדָם, וְאוֹמֵר שֶׁלֹּא דְבַר אֲמוּנָה הוּא. שָׁמַע זֹאת רַבִּי יִיבֵא הַזֶּקֶן וְהַסֵּתֶפֶל בוֹ, וְנַעֲשֶׂה גֵל שֶׁל עֲצָמוֹת. וְאֵנוּ בְּדַרְךָ הַזֶּה בְּסִיעוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצִים לֹמַר דְּבַרֵי תוֹרָה.

נֹאמַר בוֹ (דניאל ח) וְתִשְׁלַךְ אִמַת אֶרְצָה, מֵהוּא אֶרְצָה, זֶה הַשְּׂכִינָה, וּבִזְמַן שִׁישְׂרָאֵל מְקִיִּימִים תּוֹרַת אִמַת נֹאמַר בוֹ (תהלים פה) אִמַת מֵאֲרֵץ תְּצַמַח, וּבְגִלּוֹת נֹאמַר (ישעי' נט) וְתִהְיֶה הָאִמַת נְעֻדְרַת, וְהַשֶּׁקֶר שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, וּבִזְמַן שֶׁנִּתְתַקֵּן הָאִמַת וְיִתְעַלֶּה לְמִקְוָמוֹ יִמְחָה הַשֶּׁקֶר מִן הָעוֹלָם, זֶשׁ"כ (משלי יב) שִׁפְתֵי אִמַת תִּכּוֹן לְעַד וְעַד אֲרִגִיעָה לְשׁוֹן שֶׁקֶר, כּוֹנֵנַת לֹא כְּתִיב אֵלּא תִכּוֹן לְעַד, [כֹּאשֶׁר אִמַת תִּכּוֹן לְעַד בְּכוּן] וְעַד אֲרִגִיעָה לְשׁוֹן שֶׁקֶר, מִי הָאִמַת, זֶה הַתְּפֹאֲרַת עִמּוּד הָאִמְצָעִי, הַשְּׂכִינָה שֶׁלוֹ (מלאכי ב) תּוֹרַת אִמַת הִיִּתְהַבִּיחוּ, וְמִי הַשֶּׁקֶר, זֶה סַמָּא"ל, בִּזְמַן שֶׁהָאִמַת שׁוֹלֵט נִעְבַר הַשֶּׁקֶר מִן הָעוֹלָם, בְּרַא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת סוֹפֵי תִיבוֹת אִמַת, וְכֵן גַּם בְּרַא אֱלֹהִים אֶת, כִּי בּוֹ בְּרַא הָעוֹלָם וְעַל שְׁמוֹ נִקְרָא וּמִתְקִיִּים כָּל הָעוֹלָם, וְהָאִמַת הוּא נוֹשֵׂא הָעֲלִיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים.

צֶדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ וְגו' (פה, יד) : [זוהר ח"א פ' בראשית (דף טז)] רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ בְּדַרְךָ וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאַבְיוֹ, הַדְּרָךְ מִתְקַנֵּת לְפָנָינוּ, רוֹצִים לְשָׁמַע דְּבַרֵי תוֹרָה פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן

פו « תַּפְלָה לְדוֹד הַטָּה יְהוָה אֲנִי עֲנִי וְאֶבְיוֹן אֲנִי: ב שְׁמֵרָה נִפְשִׁי בִּי חֲסִיד אֲנִי הוֹשַׁע עֲבָדְךָ אֵתָה אֱלֹהֵי הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ: ג חֲנִנִי

— שִׁמוֹשׁ תְּהִלִּים —
להנצל מרוח רע

תפלה לדוד הטה (פו, א): [שימוש תהלים לפרק פו] הוא טוב להרגילו להנצל מרוח רעה.

— זוהר תהלים —

שְׁכָל תַּפְלוֹת הַנְּגוּן הָיוּ מִתְעַטְפוֹת לַפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלֹא הָיוּ נִכְנְסוֹת עַד שֶׁתִּכְנַס תַּפְּלַת הָעֲנִי

לְמַדְנֵנו שְׂאִין אוֹת בַּתּוֹרָה שְׂאִין בָּהּ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים וְנִכְבְּדִים

תַּפְּלָה לְדוֹד הַטָּה ה' אֲנִי וְגו' (פו, א):

[זוהר חדש, תקונא קדמאה (דף קכח):]

שְׁמֵרָה נִפְשִׁי בִּי חֲסִיד אֲנִי וְגו' (פו, ב): [זוהר ח"ג פ' פנחס (דף ר"ג):] רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים פו) שְׁמֵרָה נִפְשִׁי בִּי חֲסִיד אֲנִי הוֹשַׁע עֲבָדְךָ וְגו'.

וְדוֹד בְּגַלְל הַגְּלוֹת אָמַר (שמואל א יז) הָעַם רָעַב וְעַיִף וְצָמָא וְצָמָא בְּמִדְבָּר. וּמִשׁוֹם שָׂרְאָה הַשְּׂכִינָה חֲרֻכָּה וַיִּבְשָׂה, הוּא הָיָה נוֹטֵל הַצֶּעַר בַּשְּׂבִילָה. שְׂאֵחַר שָׂרְאָה שְׁחִזְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה בְּשִׂמְחָה, תִּקַּן עֲשָׂרָה מִיַּי תְּהִלִּים, וּבִסוּף שָׁל כָּלֵם אָמַר (תהלים פו)

לְהִיּוֹת הַבּוֹטֵחַ בְּךָ! מַה זֶה הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ? אֵלֹא כִּבְיָכוֹל דָּוִד מִבְּטִיחַ לוֹ שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו חֲצוֹת הַלַּיְלָה בְּשָׁנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שם קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. קָמְתִי הָיָה לוֹ לְהִיּוֹת! אֵלֹא אָקוּם, וְאֶתְקַשֵּׁר בְּךָ לְעוֹלָמִים. שְׁמֵרָה נִפְשִׁי, שְׁמֵרָה הָיָה צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת! וְהָרִי לְמַדְנֵנו שְׂאִין אוֹת בַּתּוֹרָה שְׂאִין בָּהּ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים וְנִכְבְּדִים. שְׁמֵרָה - לְקִדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא אָמַר, שְׁמֵרָה אֵת אוֹתוֹ חֲלַק שְׂנֵאֲחֻזַּת בּוֹ נִפְשׁ. שִׁכְשִׁיּוּצֵאֵת הַנִּפְשׁ מִהָעוֹלָם הַזֶּה, בָּאָה לְרִשְׁתַּ עוֹלָם (הבא). אִם זוֹכָה, כְּמָה חֲזָלוֹת עֲלִיוֹנִים יוֹצֵאִים לְקַבְּלָהּ וְלִשְׁמֹר אוֹתָהּ וְלִהְיוֹתֶיהָ לְמִדּוֹר מְקוּמָה. וְהָיָה הַזֶּה לְקַחְתָּהּ לְהִתְאַחַד עִמָּה בְּרָאשֵׁי חֲדָשִׁים וְשִׁבְתוֹת. וְאִם לֹא זוֹכָה, כְּמָה שׁוֹמְרֵי חֶק בְּעֲלֵי

הָעַם רָעַב וְעַיִף וְצָמָא בְּמִדְבָּר. וּמִשׁוֹם שָׂרְאָה הַשְּׂכִינָה חֲרֻכָּה וַיִּבְשָׂה, הוּא הָיָה נוֹטֵל הַצֶּעַר בַּשְּׂבִילָה. שְׂאֵחַר שָׂרְאָה שְׁחִזְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה בְּשִׂמְחָה, תִּקַּן עֲשָׂרָה מִיַּי תְּהִלִּים, וּבִסוּף שָׁל כָּלֵם אָמַר (תהלים פו) תַּפְּלָה לְדוֹד הַטָּה ה' אֲנִי וְגו'. רָאָה שְׁכָל תַּפְלוֹת הַנְּגוּן הָיוּ מִתְעַטְפוֹת לַפְּנֵי הַמֶּלֶךְ, וְלֹא הָיוּ נִכְנְסוֹת עַד שֶׁתִּכְנַס תַּפְּלַת הָעֲנִי. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב תַּפְּלָה לְעֲנִי כִּי יַעֲטֹף (שם קב), שְׁעוֹטֵף כָּל תַּפְלוֹת הָרָאשׁוֹנוֹת עַד שֶׁנִּכְנְסַת תַּפְּלַת הָעֲנִי. וּמִשׁוֹם כֵּן תַּפְּלַת (העני הקדים לכל. מי היא תפלת העני, זו תפלת ערבית שהיא רשות בפני עצמה בלא בעלה. ומשום שהיא בלא בעלה, היא עניה ויבשה וצדיק עני ויבש. ותפלת השבת היא צדקה לעני (שלה, כמו שבארוה בעלי המשנה, שמש בשבת צדקה לעניים). ומשום זה צריך אדם שיהיה הוא כמו עני לשער המלך בתפלת העמידה בכל ששת ימי החל בשביל השכינה. ומתעטף בעטוף של מצוה כעני, ויהיה בתפלין כאביון

— תהלים — זוהר תהלים —

לממנה של אותה צפרדע שלא יודע מה שאני אומר, שלא אמרתי כי חסיד אני. אלא משום שפרשוהו חכמים, ולא עם הארץ הארץ חסיד, שהתורה נתנה מימין הקדוש ברוך הוא שהוא חסד. ומשום זה מי שמתעסק בתורה נקרא חסיד. בגלל זה אמרתי להקדוש ברוך הוא שמרה נפשי, ולא תדון אותה כמעשה אלו עמי הארצות שנאמר בהם ולא עם הארץ חסיד. ואם תאמר, כמה עמי הארצות הם שעשו חסד - אלא כך פרושהו: איזהו חסיד? זה המתחסד עם קונו. כמו דוד שהיה מחבר. ומה היה מחבר? תורה של למעלה היה מחבר עם הקדוש ברוך הוא. ומשום זה, שמרה נפשי כי חסיד אני.

ש'ש פעמים נעשה דוד עבד בתהלה הוא

שְׁמֵרָה נַפְשִׁי כִּי חֲסִיד אֲנִי וְגו' (פז, ב): [זוהר ח"ג פ' פנחס (דף רכ"ב):] דָּבָר אַחֵר, שְׁמֵרָה נַפְשִׁי כִּי חֲסִיד אֲנִי - לְמָה? כְּדֵי שְׂאֲתַחֲסֵד עִם אֲנִי, שְׁנֵאמַר בּוֹ אֲנִי וְהִ"ו. אוֹי לוֹ לְמִי שְׂמַפְרִיד אֲנִי מֵהוּא, שְׁנֵאמַר (תהלים ק) הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ. שֶׁהַכֹּל אֶחָד בְּלִי פְרוּד. זֶהוּ שְׂכָתוּב (דברים לב) רָאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא [וגו'], אֲנִי אֲמִית וְאֲחִיָּה מְחַצְתִּי וְאֲנִי אֲרָפָא וְאִין מִדֵּי מְצִיל. אֲנִי יְהוָה, אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר. וְזֶה אֲנִי מִן אֲדָנִי. ה' - עֲמוּד הָאֲמָצְעִי.

ומשום שיהיה הוא לימין, שהוא חסד, אומר, שמרה נפשי שאתחסד בך עם אני, והוא אדני לגבורה. ובתפארת מתחברים שני שמות - יאהדונה. וסוד הדבר בחסד ובגבורה (יחזקאל א) ופניהם

דינים מזדמנים מולה ודוחים אותה החוצה. אוי לאותה נפש שמתגלגלת בריקנות, כמו אבן בכף הקלע. זהו שכתוב (שמואל א כה) ואת נפש איביו יקלענה בתוך כף הקלע. ודוד בקש בקשתו לפני הקדוש ברוך הוא ואמר שמרה נפשי, שלא ידחו אותה החוצה. וכשיגיע (למולך, יפתחו לך) מולה, יפתחו לה פתחים, ותקבל אותה לפניך. כי חסיד אני, וכי חסיד נקרא? אומר רבי יהודה, כן, שכתוב (ישעיה נה) חסדי דוד הנאמנים. בגלל כך שמרה נפשי, שלא תעזוב אותה ללכת החוצה. רבי יצחק אומר, כל אדם שיש לו חלק בצדיק, יורש ארץ זו, כמו שכתוב (שם ט) ועמך כלם צדיקים וגו'. וצדיק זה נקרא חסיד. אומר דוד, אחר שבמקום זה נאחזתי, חסיד אני, ולכן שמרה נפשי להתקשר בך.

שמרה נפשי כי חסיד אני - מי שמתעסק בתורה נקרא חסיד

שְׁמֵרָה נַפְשִׁי כִּי חֲסִיד אֲנִי וְגו' (פז, ב): [זוהר ח"ג פ' פנחס (דף רכ"ב):] (תהלים פו) שְׁמֵרָה נַפְשִׁי כִּי חֲסִיד אֲנִי - אֵף עַל גַּב שְׁפָרוּהָ בְּגִמְרָא, וְלֹא חֲסִיד אֲנִי, שְׂכָל מַלְכֵי מְזֻרְחָ וּמַעֲרָב יִשְׁנִים עַד אַרְבַּע שָׁעוֹת, וְאֲנִי (שם קט) חֲצוֹת לֵילָה אֶקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂכָל מַלְכֵי מְזֻרְחָ וּמַעֲרָב וְכו', וְאֲנִי יָדִי מְלַכְלוֹת בְּדָם שְׁפִיר וְשִׁלְיָה כְּדֵי לְטַהֵר אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ. מִיֵּד נִזְדַּמְנָה לוֹ צְפָרְדַּע אַחַת וְאִמְרָה לוֹ, לְמָה אַתָּה מְשַׁבַּח עֲצָמְךָ לומר חצות לילה אקום להודות לך? ואני כל לילה לא ישנה לשבח לו ולנגן לפני! אומר דוד, אוי

— תהלים — זוהר תהלים —

וְכַנְפֵיהֶם פָּרְדוֹת מְלַמְעֵלָה. וּבַתְּפָאֶרֶת
שְׁנַקְרָא (שמות טו) ה' אִישׁ מְלַחֵמָה, מַה
כְּתוּב? (יחזקאל א) שְׁתִּים חֲבֵרוֹת אִישׁ, שְׁנֵי
שְׁמוֹת מִתְחַבְּרִים בּוֹ כְּאַחַד. וּשְׁתִּים מְכֻסּוֹת
אֶת גְּוִיתֵיהֶנָּה. תְּפָאֶרֶת נִקְרָא גּוֹף, (דניאל י)
וּגְוִיתוֹ כְּתָרְשִׁישׁ, יֵאֱהוּיָהּ ה'. הוֹשַׁע עֲבָדְךָ
אֶתָּה אֱלֹהֵי. שְׁמַח נֶפֶשׁ עֲבָדְךָ. תְּנֵה עֲזָךְ
לְעֲבָדְךָ (תהלים פו). שְׁלֹשׁ פְּעָמִים נַעֲשֶׂה דָוִד
עֶבֶד בַּתְּהֵלָה הַזֶּה, כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים
שֶׁהַעֲמִידוֹ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה שְׁצָרִיךְ אָדָם
לְהִיֹּת עֶבֶד בַּתְּפִלָּה: בְּבִרְכוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת,
כְּמוֹ עֶבֶד שֶׁמְסַדֵּר שְׁבָחוֹ לִפְנֵי רַבּוֹ.
בְּאַמְצָעִיּוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שֶׁמְבַקֵּשׁ פָּרֶס מְרַבּוֹ.
וּבְאַחֲרוֹנוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שֶׁמוֹדֵה לִפְנֵי רַבּוֹ
בְּפָרֶס שֶׁקָּבַל מִמֶּנּוּ וְהוֹלֵךְ לוֹ. וְשְׁלֹשׁ
פְּעָמִים שֶׁעֶבֶד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִצַּד הָעֲבוּדָה,
שֶׁפָּרְשׂוּהָ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה שְׁאִין עֲבוּדָה אֲלָא
תְּפִלָּה, וְשְׁלֹשָׁה אַבּוֹת נִקְרְאוּ עֲבָדִים
מִצַּדָּה, עַל שֵׁם הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא עֲבוּדַת ה'.
וְגַם כֶּךָ מִשֶּׁה עֶבֶד ה'. וְלִכֵּן (ויקרא כה) כִּי לִי
בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אַחֲרִים - כָּל
יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם, מִצַּד הַמְּלָכוֹת.
וְהִיא לָמָּה נִקְרְאת עֲבוּדָה? כְּדָרְךָ אִשָּׁה
לְעֶבֶד לְבַעֲלָהּ, וְדָרְךָ בָּנִים לְעֶבֶד אֶת
אֲבֵיהֶם.

חַנּוּנְיָה מִישָׂאֵל וְעֲזַרְיָה לְמַדּוֹ מְסִירוֹת נֶפֶשׁ
מִן הַצָּרְדָּיִים

שְׁמֵרָה נֶפְשִׁי כִּי חֲסִיד אֲנִי וְגו' (פז, ב): [זוהר
חדש פ' אחרי (דף נח.)] וּבִשְׁעָה שֶׁכָּפַתּוּ
אֶת חַנּוּנְיָה מִישָׂאֵל וְעֲזַרְיָה לְזֶרֶק אוֹתָם
לְתוֹךְ כְּבָשָׁן הָאֵשׁ הַיּוֹקֶדֶת, פָּתַח חַנּוּנְיָה
וְאָמַר (תהלים קיח) ה' לִי לֹא אֵירָא מַה יַּעֲשֶׂה
לִי אָדָם. ה' לִי בְּעֲזָרִי וְאֲנִי אֵרָאה בְּשִׁנְאִי.
פָּתַח מִישָׂאֵל וְאָמַר (ישעיה כט) כֹּה אָמַר ה'
אֵל בֵּית יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם לֹא
עֲתָה יְבוֹשׁ יַעֲקֹב וְלֹא עֲתָה פָּנָיו יִחְרְרוּ כִּי
בְּרָאוֹתוֹ יִלְדִּי מַעֲשֶׂה יָדַי וְגו'. וּבְאֹתָהּ
הַשְּׁעָה דָּנּוּ דִּינוֹ לְמַעֲלָה. אָמַר הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא: (ישעיה מד) זֶה יֵאמֵר לֵה' אֲנִי -
זֶה חַנּוּנְיָה, שְׁאָמַר ה' לִי בְּעֲזָרִי וְאֲנִי אֵרָאה

וְכַנְפֵיהֶם פָּרְדוֹת מְלַמְעֵלָה. וּבַתְּפָאֶרֶת
שְׁנַקְרָא (שמות טו) ה' אִישׁ מְלַחֵמָה, מַה
כְּתוּב? (יחזקאל א) שְׁתִּים חֲבֵרוֹת אִישׁ, שְׁנֵי
שְׁמוֹת מִתְחַבְּרִים בּוֹ כְּאַחַד. וּשְׁתִּים מְכֻסּוֹת
אֶת גְּוִיתֵיהֶנָּה. תְּפָאֶרֶת נִקְרָא גּוֹף, (דניאל י)
וּגְוִיתוֹ כְּתָרְשִׁישׁ, יֵאֱהוּיָהּ ה'. הוֹשַׁע עֲבָדְךָ
אֶתָּה אֱלֹהֵי. שְׁמַח נֶפֶשׁ עֲבָדְךָ. תְּנֵה עֲזָךְ
לְעֲבָדְךָ (תהלים פו). שְׁלֹשׁ פְּעָמִים נַעֲשֶׂה דָוִד
עֶבֶד בַּתְּהֵלָה הַזֶּה, כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים
שֶׁהַעֲמִידוֹ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה שְׁצָרִיךְ אָדָם
לְהִיֹּת עֶבֶד בַּתְּפִלָּה: בְּבִרְכוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת,
כְּמוֹ עֶבֶד שֶׁמְסַדֵּר שְׁבָחוֹ לִפְנֵי רַבּוֹ.
בְּאַמְצָעִיּוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שֶׁמְבַקֵּשׁ פָּרֶס מְרַבּוֹ.
וּבְאַחֲרוֹנוֹת, כְּמוֹ עֶבֶד שֶׁמוֹדֵה לִפְנֵי רַבּוֹ
בְּפָרֶס שֶׁקָּבַל מִמֶּנּוּ וְהוֹלֵךְ לוֹ. וְשְׁלֹשׁ
פְּעָמִים שֶׁעֶבֶד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִצַּד הָעֲבוּדָה,
שֶׁפָּרְשׂוּהָ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה שְׁאִין עֲבוּדָה אֲלָא
תְּפִלָּה, וְשְׁלֹשָׁה אַבּוֹת נִקְרְאוּ עֲבָדִים
מִצַּדָּה, עַל שֵׁם הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא עֲבוּדַת ה'.
וְגַם כֶּךָ מִשֶּׁה עֶבֶד ה'. וְלִכֵּן (ויקרא כה) כִּי לִי
בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֲבָל לְגַבֵּי אַחֲרִים - כָּל
יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם, מִצַּד הַמְּלָכוֹת.
וְהִיא לָמָּה נִקְרְאת עֲבוּדָה? כְּדָרְךָ אִשָּׁה
לְעֶבֶד לְבַעֲלָהּ, וְדָרְךָ בָּנִים לְעֶבֶד אֶת
אֲבֵיהֶם.
וְדָוִד נַעֲשֶׂה עֲנִי, חֲסִיד וְעֶבֶד. זֶהוּ שְׂכָתוּב,
(תהלים פו) תְּפִלָּה לְדָוִד הִטָּה אֲדָנִי
אֲזַנְךָ עֲנִי כִּי עֲנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי. שְׁמֵרָה נֶפְשִׁי
כִּי חֲסִיד אָנִי. הוֹשַׁע עֲבָדְךָ אֶתָּה אֱלֹהֵי
הַבּוֹטָח אֲלֵיךְ. נַעֲשֶׂה עֲנִי לְשַׁעַר הַמֶּלֶךְ,
שְׁנֵאמַר בָּהּ (שם נא) אֲדָנִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח.
אֲדָנִי הֵיכָל, נַעֲשֶׂה עֲנִי לְשַׁעַר הַמֶּלֶךְ.
וּמַה כְּתוּב? הִטָּה אֲדָנִי אֲזַנְךָ עֲנִי, וְזוּהִי

אֲדָנִי כִּי אֱלֹהֶיךָ אֶקְרָא כָּל הַיּוֹם: ד שִׂמַּח נַפְשׁ עַבְדְּךָ כִּי אֱלֹהֶיךָ אֲדָנִי נַפְשִׁי אֶשְׂא: ה כִּי אַתָּה אֲדָנִי טוֹב וְסִלַּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קְרֹאֶיךָ: ו תִּאֲזַנְתָּ יְהוָה תִּפְלְתִי וְהִקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֹתַי: ז בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָאָךָ כִּי תִעַנֵּנִי: ח אֵין כְּמוֹךָ בְּאֱלֹהִים תִּתֵּן בְּלִבְךָ אֲדָנִי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: ט כָּל גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יְבוֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵיךָ אֲדָנִי וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ: י כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעָשָׂה נִפְלְאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים תִּתֵּן בְּלִבְךָ לְבָרְךָ יֵא הוֹרְנִי יְהוָה: יא דְרַכְּךָ אֶחֱלֶךָ בְּאַמְתְּךָ יַחַד לְכַבִּי לִירְאָה שְׁמֶךָ: יב אוֹדְךָ

זוהר תהלים

ובשליה, ומטהר את הטהור, ומטמא את הטמא. ואני קם בשמחה בשלש משמרות, כמו שנאמר חצות לילה אקום להודות לך. ואני גם כמו סוס בהבל אחד. ובחצות לילה אקום להתעסק בתורה, ובשמירה שלישית אני מנגן עם המלאכים לקדוש ברוך הוא. זהו שכתוב (איוב לח) בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בָקָר וַיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מי הם? המלאכים הקדושים שאומרים שירה עמי בלילה. זהו שכתוב (תהלים מב) וּבַלִּילָה שִׁירָה עִמִּי תִפְלָה לְאֵל חַיִּי. אמרו הצפרדעים: אנחנו עשינו יותר ממך בשביל הקדוש ברוך הוא. אמר להם דוד: ומה אתם עשיתם יותר ממני? אמרו לו: שהיינו שורפות את גופנו באש בתנור במצרים. ובשעה שהיו כופתים את חנניה מישאל ועזריה, אמרו בלבם, נעשה כמו הצפרדעים.

כל בן אדם שירא את הקדוש ברוך הוא שרויה עמו האמונה פראוי שהרי אותו אדם הוא שלם בעבודת רבונו

הוֹרְנִי ה' דְרַכְּךָ וּגו' (פו, יא): [זוהר ח"א פ' בראשית (דף טו) פתח ואמר, (תהלים פו) הוֹרְנִי ה' דְרַכְּךָ אֶחֱלֶךָ בְּאַמְתְּךָ יַחַד

בשנאי. וזה יקרא בשם יעקב - זה מישאל, שאמר כה אמר ה' אל בית יעקב וגו'. ובשם ישראל יכנה - זה עזריה שאמר שמע ישראל. בא וראה, בשעה שאמר מישאל כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, עשו ליצנות בלשונם. אמר הקדוש ברוך הוא: הכסא שלי, אותה הליצנות שעשו תציל אותם בדרגה הזו, כמו שהצלתי את אברהם. ולא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו. באותה השעה, כל אותם שכפתו אותם, הרג אותם שכיב אש.

דְּמָה דְנִיאל לֹא הָיָה עִמָּהּ? אָמַר בְּלָבוּ: הָרִי עָשׂוּ מִמֶּנּוּ צֹלֵם, וְהִמְלִיךְ אֲמַר שְׁמוּ כֶּשֶׁם הָאֱלֹהִים שְׁלוֹ, זֶהוּ שְׁכָתוֹב (דניאל ד) דִּי שְׁמָה בְּלִטְשָׁאצַּר כֶּשֶׁם אֱלֹהֵי. וְכָתוֹב (דברים ז) פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ. וְעַל כֵּן הִתְכַּסֶּה מֵהֶם. וְכִי אָדָם יִבְרַח מִן הַמְּלָכוֹת? אֵלָּא מְלָאכִים הָיוּ מְכֻסִּים אוֹתוֹ. מָה רָאוּ חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וְעַזְרִיָּה שְׁנַתְּנוּ עֲצָמָם לְאֵשׁ? אֵלָּא בֵּא תִרְאָה, יוֹם אֶחָד הָיָה דָּוִד יוֹרֵד לְהַנִּיחַ גּוֹפּוֹ לִפְנֵי הַנֶּהָר, וְהָיָה אוֹמֵר (תהלים פו) שְׁמֶרָה נַפְשִׁי כִּי חֲסִיד אָנִי. אָמְרוּ לוֹ: וְאַתָּה חֲסִיד? אָמַר לָהֶם: וְלֹא חֲסִיד אָנִי, שִׁידֵי מְלָכָלוֹת בְּשִׁפּוּר

אֲדַנִּי אֱלֹהֵי הַתְּהִלָּה בְּכֹל לִבִּי וְאֶכְבְּדָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם: יג כִּי חִסְדְּךָ גָּדוֹל עָלַי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְׂאוֹל תַּחֲתֶיךָ: יד אֱלֹהִים הַתְּהִלָּה זָרִים קָמוּ עָלַי וְעַד עֵרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי וְלֹא שָׁמוּךָ לִנְגֹדִם: טו וְאַתָּה אֲדַנִּי אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אַרְךָ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְאֵמֶת: טז פָּנָה אֵלַי וְחַנּוּנִי תִּנְהַ עֵזְךָ לְעַבְדְּךָ וְהוֹשִׁיעָה לִבִּי אֶמְתֶּךָ: יז עֲשֵׂה עִמִּי אוֹת לְמוֹצָא וְיִרְאוּ שְׂנְאֵי יוֹבְשׁוּ כִּי אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתָּנִי וְנַחַמְתָּנִי:

—== זוהר תהלים ==—

וְחַנּוּנִי? אֵלָּא בְּעִבּוּר דְּרַגְתּוֹ שֶׁהוּא מִתְעַטֵּר בָּהּ הוּא אָמַר. (שם פו) תִּנְהַ עֵזְךָ לְעַבְדְּךָ - תִּנְהַ עֵזְךָ זֶה הַעֵז הַעֲלִיּוֹן, כְּפִתּוּב (שמואל א ב) וַיִּתֵּן עֵז לְמַלְכוֹ. מִי מַלְכוֹ? זֶה מֶלֶךְ סִתָּם, מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ. אַף כָּאֵן לְעַבְדְּךָ זֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, כְּמוֹ שְׁאַמְרֵנוּ מֶלֶךְ סִתָּם. וְהוֹשִׁיעָה לִבִּי אֶמְתֶּךָ - וְכִי לֹא הָיָה בֶן יִשְׁי הוּא, עַד שְׁאַמַּר בְּשֵׁם שַׁל אָמוּ וְלֹא בְּשֵׁם שַׁל אָבִיו? אֵלָּא הִנֵּה הַקְּמָנוּ, שְׁכַאֲשֶׁר יָבֵא אָדָם לְקַבֵּל דְּבַר עֲלִיּוֹן לְהַזְכִּיר, צָרִיךְ לְלַכֵּת בְּדָבָר שֶׁהוּא וְדָא, וְעַל כֵּן הַזְכִּיר אֶת אָמוּ וְלֹא אֶת אָבִיו. וְעוֹד, הִנֵּה שְׁנִינּוּ (שהרי) שְׁזָה מֶלֶךְ כְּפִי שְׁאַמְרֵנוּ.

יְכִינּוּ שַׁל דָּוִד הַמֶּלֶךְ הַזֶּה מֵאִיר לְכָל הָעוֹלָמוֹת

פָּנָה אֵלַי וְחַנּוּנִי וְגו' (פו, טו): [זוהר ח"ג פ' קדושים (ד' ט"ז)] רַבִּי אַבְא פְּתַח, (תהלים

פו) פָּנָה אֵלַי וְחַנּוּנִי תִּנְהַ עֵזְךָ לְעַבְדְּךָ. פָּנָה אֵלַי וְחַנּוּנִי, וְכִי לֹא הָיָה לוֹ לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם יָפָה כְּדוֹד, שֶׁהוּא אוֹמֵר פָּנָה אֵלַי וְחַנּוּנִי? אֵלָּא כֶּף שְׁנִינּוּ, דָּוִד אַחַר יֵשׁ לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא מְמַנֶּה עַל כְּמָה אוֹכְלוֹסִים עֲלִיּוֹנִים וּמַחְנוֹת. וּכְשֶׁרוּצָה לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרַחֵם עַל הָעוֹלָם, מִסְתַּכֵּל בְּדוֹד הַזֶּה, וּמֵאִיר לוֹ פָּנִים, וְהוּא

לְכַבֵּי לִירְאָה שְׁמֶךָ. פְּסוּק זֶה קָשָׁה, שֶׁהָרִי שְׁנִינּוּ, הַכֹּל בֵּינָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חוּץ מִלְּהִיּוֹת צְדִיק אוֹ רָשָׁע. וְדוֹד אִיךְ תִּבְעֵ אֵת זֶה מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? אֵלָּא דָּוִד כֶּף אָמַר, הוֹרְנִי ה' דְּרַכְךָ - אוֹתָהּ דְּרַךְ מִישׁוֹר וּמִתְקַנֶּת לְגַלוֹת עֵינַי וְלִדְעַת אוֹתוֹ. אַחַר כֶּף אֶהְלֵךְ בְּאַמְתְּךָ - אֵלַיךְ בְּדֶרֶךְ אֵמֶת וְלֹא אֶסְטָה לְיָמִין וְלִשְׂמָאל. יַחַד לְכַבֵּי - מַה זֶה לְכַבֵּי? כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שם עג) צוֹר לְכַבֵּי וְחִלְקִי. וְכֹל זֶה אֲנִי מִבְּקֵשׁ לִירְאָה אֵת שְׁמֶךָ. לְהַדְּבִק בִּירְאָתְךָ, לְשַׁמֵּר אֵת דְּרַכֵּי כְּרֵאוּי. לִירְאָה שְׁמֶךָ - מְקוּם חִלְקִי שְׁבוּ שְׁרוּיָה הִירְאָה לִירְאָה. בֵּא רְאָה, כֹּל בֶּן אָדָם שִׁירָא אֵת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁרוּיָה עִמּוֹ הָאֲמוּנָה כְּרֵאוּי, שֶׁהָרִי אוֹתוֹ אָדָם הוּא שְׁלָם בְּעִבּוּדֵת רְבוּנוּ. וּמִי שְׁלֹא שְׁרוּיָה בּוֹ יִרְאֵת רְבוּנוּ, לֹא שְׁרוּיָה בּוֹ אֲמוּנָה, וְאִינּוּ כְּדָאִי לְהִיּוֹת לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא.

תִּנְהַ עֵזְךָ לְעַבְדְּךָ - זֶה הַעֵז הַעֲלִיּוֹן

פָּנָה אֵלַי וְחַנּוּנִי וְגו' (פו, טו): [זוהר ח"א פ' לך

לך (ד' ט"ז)] הֵלְכוּ, כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְשָׂדֶה אַחַד יִשְׁבוּ. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים כה) פָּנָה אֵלַי וְחַנּוּנִי. בְּפְסוּק הַזֶּה יֵשׁ לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ אוֹתוֹ בְּכַמָּה מְקוּמוֹת. אֲבָל בְּפְסוּק הַזֶּה דְּבָרִים נִסְתָּרִים יֵשׁ בּוֹ. פָּנָה אֵלַי - וְכִי דָוִד אָמַר פָּנָה אֵלַי

— זוהר תהלים —

בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶז מְתַעֲוֲרִים בְּלִבּוֹ
 חֲצִי בְּלִיִּסְטְרָאוֹת בְּאַהֲבָה עֲלִיוֹנָה, וּמִגְדֹּל
 הַשְּׁלֵהֲבַת שֶׁל הָאֱהָבָה הַעֲלִיוֹנָה אֵלָיו, אָמַר
 הַסְּבִי עֵינֶיךָ מִנְּגִדִי, סוֹבְבִי עֵינֶיךָ לְצַד אַחַר
 מִמֶּנִּי, שֶׁהֵם שׁוֹרְפִים אוֹתִי בְּשִׁלְהֲבוֹת
 אֱהָבָה. וְעַל כֵּן כְּתוּב בְּדוֹד, (שמואל א טז)
 וְהוּא אֲדַמְנִי עִם יָפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רְאִי.
 וּבִשְׂבִיל אוֹתוֹ דּוֹד עֲלִיוֹן הִנָּאָה, אֱהָבָתוֹ
 וְתִשׁוּקָתוֹ שֶׁל הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַדְבִּיק
 עִמּוֹ, אָמַר דּוֹד פְּנֵה אֵלַי וְחַנְּנִי.

מְאִיר לְעוֹלָמוֹת וְחָס עַל הָעוֹלָם.
 וַיִּפְּיוּ שֶׁל הַדּוֹד הַזֶּה מְאִיר לְכָל הָעוֹלָמוֹת,
 רָאשׁוּ גְלִגְלַת זֶהָב שֶׁנִּרְקְמָה בְּשִׁבְעָה
 תְּכֵשִׁיטֵי מִיָּנִים שֶׁל זָהָב, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ.
 וְחִבִּיבוֹתוֹ שֶׁל הַקִּדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּנִגְדּוֹ,
 וּמֵרַב אֱהָבָתוֹ אֵלָיו אָמַר לְקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שִׁיחֲזִיר עֵינָיו כְּנִגְדּוֹ וַיִּסְתַּכַּל בּוֹ, מִשׁוּם
 שֶׁהֵם יָפִים בְּכָל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר ה)
 הַסְּבִי עֵינֶיךָ מִנְּגִדִי,
 שֶׁבְּשַׁעָה שֶׁהָעֵינַיִם הִלְלוּ מִסְתַּכְּלוֹת בּוֹ

ב « לבני קרח מזמור שיר יסודתו בתררי קדש: ב אהב יהוה ^{תקיעת חליל} ^{תקיעת חליל} שערי ציון מכל משכנות יעקב: ג נכבדות מדבר בך עיר האלהים ^{תקיעת חליל} ^{תקיעת חליל} סלה: ד אזביר רהב וכבל לידעי הנה פלשת וצור עם בוש זה ילד שם: ה ולציון ^{תקיעת חליל} ^{תקיעת חליל} ואמר איש ואיש ילד ביה והוא יכוננה עליון: ו יהוה ^{תקיעת חליל} ^{תקיעת חליל} יספר בכתוב עמים זה ילד שם סלה: ז ושרים כחללים כל מעיני בך:

— שימוש תהלים —

טוב להושיע את העיר

לבני קרח מזמור שיר יסודתו (פו, א): [שימוש תהלים לפרק פז] טוב להושיע את העיר.

— זוהר תהלים —

הדרים הישנים ולא מתו, ומי הם, ישיני חברון, שהם לא מתו אלא ישנים, וע"כ כתוב בהם גויעה, כמי שנרדם ויש בו קיום להתנער, אף כך אותן ד' זוגות שבחברון ישנים הם ולא מתו, וכלם מתקיימים בקיומם באותן הגופים שלהם, ויודעים גנוזי נסתרות יותר משאר בני אדם, גנוזים הם שם לפני פתח הגן עדן הגופים שלהם, ואלו הם שוכני עפר.

עמיד הקב"ה לפיכך פנסת ישראל להכניס אותם להיכלו ולהזדוג עמך זוג לעולם כמה שכתוב וארשתיך לי לעולם

ולציון ואמר איש וגו' (פו, ה): [זוהר ח"ג דף (א) זוהר תורה] והוא יכוננה עליון.

אמר רבי יוסי עתיד הקב"ה להכריז על כנסת ישראל ויאמר (ישעי' נב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם, כמי שאוחז ביד חברו ואומר התנער וקום, כך הקב"ה יאחז בה ויאמר התנערי קומי, א"ל רבי אחא וכן כל אותן בני היכלו של המלך

ד' זוגות שפחברון ישנים הם ולא מתו וכלם מתקיימים בקיומם באותן הגופים שלהם

ולציון ואמר איש וגו' (פו, ה): [זוהר ח"ב דף קנא:] זוהר תורה] ולציון ואמר איש ואיש ילד ביה והוא יכוננה עליון. אמר רבי יהודה כתוב (ישעי' נב) יחיו מתיך נבלתי יקומון הקיצו ורננו שוכני עפר וגו', בוא וראה כל אותן המתים שבעולם כלם מתים על ידי מלאך המשחית, שהוא מלאך המות, מלבד אותן המתים בארץ הקדושה אין מתים על ידו, אלא על ידי מלאך של רחמים השולט בארץ. ועל זה כתיב יחיו מתיך, אלו המתים בארץ הקדושה, שהם המתים שלו ולא של אחר, שאין שולט שם צד אחר כלל, נבלתי יקומון אלו המתים בארץ נכריה אחרת על ידי המשחית ההוא, וע"כ נקראים נבלה, מה נבלה מטמאה במשא, אף כך אותן המתים בחוץ לארץ מטמאים במשא ובמגע. הקיצו ורננו שוכני עפר, שוכני

יח לחודש

פח א שיר מזמור לבני קרח למנצח על מחלת לענות משביל להימן האזרחי:
 ב יתְּוֹאֲרֵהוּ אֱלֹהֵי יִשְׁרָאֵל יְשׁוּעָתִי יוֹם צַעֲקָתִי בַלַּיְלָה נִגְדָּךְ: ג תְּבוֹא לְפָנֶיךָ

===== שִׁמוּשׁ תֵּהִלִּים =====

טוב לאומרו להציל הקהל מצרתם

על מחלת לענות (פח, א): [שימוש תהלים לפרק פח] הכה טובים להושיע את העיר או את הקהל.

===== זוהר תהלים =====

השִׁבַּח שֶׁל הָאֱמוּנָה שֶׁנִּרְאָה בְּאֶרֶץ.

שְׁהָרֵי לְמַעַל פּוֹתָחִים בְּשִׁמְחָה שִׁירָה,
 כְּמָה מְלֹאכִים עֲלִיוֹנִים בְּכַמָּה
 מִיָּנִים שְׁמִשְׁבַּחִים בַּלַּיְלָה בְּכָל הַעֲדָדִים.
 כְּמוֹ כֵן לְמִטָּה בְּאֶרֶץ, מִי שְׁמִשְׁבַּח אֶת
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ בַּלַּיְלָה, בּוֹ חֶפֶץ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכָל אוֹתָם הַמְּלֹאכִים
 הַקְּדוֹשִׁים שְׁמִשְׁבַּחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, כְּלָם מְקַשְׁבִּים לְאוֹתוֹ שְׁמִשְׁבַּח אוֹתוֹ
 בַּלַּיְלָה בְּאֶרֶץ, שֶׁהַשִּׁבַּח הַזֶּה הוּא בְּשִׁלְמוֹת,
 לְהַעֲלוֹת אֶת כְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְלִמְטָה וּלְזַמֵּר בְּשִׁמְחָה שֶׁל הַיְחוד. בֵּא
 רְאָה, דְּוֹד הַמֶּלֶךְ כְּתָב, ה' אֱלֹהֵי יִשְׁוֹעָתִי
 וְגו'. ה' אֱלֹהֵי יִשְׁוֹעָתִי, מְתִי הוּא יִשְׁוֹעָתִי?
 בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁהַקְּדָמְתִי שִׁבַּח בַּלַּיְלָה אֶצְלֶךְ,
 אֲזִי הוּא יִשְׁוֹעָתִי בַיּוֹם. וּבֵא רְאָה, שְׁהָרֵי
 בַּלַּיְלָה, מִי שְׁמִשְׁבַּח אֶת רְבוֹנוֹ בְּשִׁבַּח שֶׁל
 הַתּוֹרָה, אֲזִי מִתְחַזֵּק בְּחֹזֶק בַּיּוֹם בְּצַד הַיָּמִין,
 שֶׁהֵנָּה חוֹט אֶחָד יוֹצֵא מִצַּד הַיָּמִין, וְאֲזִי
 נִמְשָׁךְ עָלָיו וּמִתְגַּבֵּר בּוֹ, וְעַל כֵּן אָמַר ה'
 אֱלֹהֵי יִשְׁוֹעָתִי יוֹם צַעֲקָתִי וְגו'.

מִי שְׁמִשְׁבַּח לְרְבוֹנוֹ בַּלַּיְלָה בְּזִמְרַת הַתּוֹרָה
 אֲזִי הוּא נִתְחַזֵּק בַּיּוֹם בְּתַקוּף בְּצַד הַיָּמִין

ה' אֱלֹהֵי יִשְׁוֹעָתִי וְגו' (פח, ב): [זוהר ח"א דף
 ח: זוהר תורה] ה' אֱלֹהֵי יִשְׁוֹעָתִי יוֹם

בלשון הזה פותחים, זש"כ (שם ט) קומי
 אורי כי בא אורך, הרי המלך כאן בודאי,
 ובכן זהו הכבוד שלה ושמחת הכל כאשר
 המלך נתפייס עמה, בכל אותן זמנים
 שמלפנים היא באה אל המלך ועמדה
 לפניו, כמש"כ (מלכים א' א) ותבא לפני
 המלך, ותעמד לפני המלך, אבל בזמן הזה
 לא כן, אלא המלך יבא אליה ויתפייס
 עמה ויחזירה להיכלו, זש"כ (זכרי' ט) הנה
 מלכך יבא לך ודאי ולא את אליו, יבא לך
 לפייס אותך, יבא לך להקים אותך, יבא
 לך להשלים אותך בכל, יבא לך להכניס
 אותך להיכלו ולהזדוג עמך זיוג לעולם,
 כמש"כ (הושע ב) וארשתוך לי לעולם וגו'.

כל אותם המלאכים הקדושים שמשבחים
 את הקדוש ברוך הוא כלם מקשיבים
 לאותו שמשבח אותו בלילה בארץ
 שהשבח הזה הוא בשלמות

ה' אֱלֹהֵי יִשְׁוֹעָתִי וְגו' (פח, ב): [זוהר ח"א פ'
 ויגש אליו (דף טז:)] פתח רבי אלעזר ואמר,
 (שם פח) ה' אֱלֹהֵי יִשְׁוֹעָתִי יוֹם צַעֲקָתִי בַּלַּיְלָה
 נִגְדָּךְ. בֵּא רְאָה, דְּוֹד הַמֶּלֶךְ הֵיךָ קָם בְּחֻצוֹת
 הַלַּיְלָה וּמִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה בְּשִׁירִים
 וְתִשְׁבַּחֹת לְשִׁמְחַת הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה, וְזוֹ
 הִיְתָה שְׁמִיחַת הָאֱמוּנָה בְּאֶרֶץ, מִשׁוּם שֶׁזָּהוּ

—== זוהר תהלים ==—

בלילה, בוא וראה בשעה שנתעורר רוח צפון ונחלק הלילה הרי ביארנו ששלהבת אחד יוצא ודופק תחת כנפי התרנגול ומכה בכנפיו וקורא, ושלהבת ההוא בזמן שמגיע אליו ונתעורר כנגדו הוא מסתכל בו ונדדעזע וקורא, בשביל כבוד רבונו לעשות רצונו, וקורא להם לאנשים, וע"כ נקרא שכוי, הסתכלות, ונקרא גבר, לפי שנתעורר בשלהבת של גבורה, שמצד הגבורה הוא בא לעורר בעולם, ואז אותן בני האמונה עומדים ונותנים גבורה וכח לכנסת ישראל, וכזאת נקרא רנה של תורה, וע"כ נחל דוד המלכות הוא ובניו לעולם ולדורי דורות, וכאשר התרנגול קורא והאנשים ישנים במטותיהם ואין נתעוררים, התרנגול קורא אח"כ ואומר מה שאומר, וזה נתבאר, אח"כ מכה בכנפיו ואומר, אוי לפלוני נזיף רבונו מרוחק רבונו שלא נתעורר רוחו ואינו משגיח על כבוד רבונו, וכאשר מאיר היום כרוז קורא עליו ואומר, ואל אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה, לסעוד להשכינה באותן הזמירות להיות הכל בחבור אחד, עושי, עושי היה צריך לומר, מהו עושי, אלא בשעה שהאדם קם בחצות הלילה ומתיגע ברנה של תורה, כי רנה של תורה לא נקרא אלא בלילה, וכאשר הוא נמצא בלילה עם התורה, אז כאשר מאיר היום הקב"ה וכנסת ישראל מתקנים אותו בחוט אחד של חסד, להצילו מכל רע ולהאיר לו בין העליונים והתחתונים: רבי יהודה אמר אני שמעתי שכך אמר רבי אבא מקרא זה, איה אלוה

צַעֲקָתִי בַלַּיְלָה נִגְדָךְ. פתח רבי אלעזר ואמר, ה' אלהי ישועתי, בוא וראה דוד המלך היה קם בחצות הלילה והתיגע בתורה בשירות ותשבחות לשמח למלך ולהמטרונה, וזאת היא שמחת השכינה בארץ, לפי שזאת היא שבחה של השכינה שנראית בארץ, שהרי למעלה פותחים שירה בחדוה כמה מלאכים עליונים בכמה מיני שירות שמשבחים בלילה בכל הצדדים, וכדמיון הזה למטה בארץ, מי שמשבח לו להקב"ה בארץ בלילה בוחר בו הקב"ה, וכל אותן מלאכים הקדושים שמשבחים לו להקב"ה כלם מקשיבים לזה שמשבח לו בלילה בארץ, כי זאת השבחה היא בשלמות העלות כבודו של הקב"ה מלמטה ולומר בשמחת היחוד, בוא וראה דוד המלך אמר ה' אלהי ישועתי וגו', ה' אלהי ישועתי מתי היא ישועתי, באותו יום שאני מקדים זמירות בלילה אליי, בכך היא ישועתי ביום, ובוא וראה שהרי מי שמשבח לרבונו בלילה בזמרת התורה, אז הוא נתחזק ביום בתקוף בצד הימין, שהרי חוט אחד יוצא מצד הימין, ואז הוא נתמשך עליו ונתגבר בו, וע"כ אמר ה' אלהי ישועתי יום צעקתי בלילה נגדך.

אֵלֹהִים בְּשָׁעָה שֶׁהָאָדָם קָם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה וּמְתַיְגַע בְּרִנָּה שֶׁל תּוֹרָה כִּי רִנָּה שֶׁל תּוֹרָה לֹא נִקְרָא אֵלֹהִים בַּלַּיְלָה

ה' אֱלֹהֵי יִשְׁוֹעָתִי וְגו' (פח, ב) : [ח"ג (דף כג). זוהר תורה] פתח רבי יוסי ואמר (איוב לה) ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות